ESTABLISHED 1893.
"SVOBODA" ("LIBERTY")
THE RUTHENIAN NEWSPAPER
published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, by
The Little Russian Nat'l Union
of America
at 83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Subscription:

per year	$2.00	Canada & Europe:	
half year	1.00	per year	$3.00
single copy	.03	half year	1.50

СВОБОДА

УРЯДОВИЙ ОРГАН Р. Н. СОЮЗА В АМЕРИЦІ "SVOBODA" OFFICIAL ORGAN OF THE L. R. NAT'L UNION OF AMERICA

ЗАЛОЖ. 1893 РОКУ.
"СВОБОДА" ("LIBERTY")
виходить три рази на тиждень
вівторок, четвер і суботу.
видає
РУСКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ
в Америці
83 GRAND ST., JERSEY CITY, N. J.
Передплата:

на рік	$2.00	Канада і Европа:	
на пів року	1.00	на рік	$3.00
поод. число	.03	на пів року	1.50

РІК XXII. Джерзи Сіти, Н. Дж., четвер 20-го серпня 1914. Ч. 38. VOL. XXII. Jersey City, N. J., Thursday, August 20, 1914. N. 38.

ПОБІДИ НІМЦІВ НА ЦІЛІЙ БОЄВІЙ ЛІНІЇ В БЕЛЬҐІЇ.

Німецькі війска всего кілька миль віддалені від Брукселї і Антверпії.

Росія оголошує „сьвяту війну" в обороні православної віри і взиває жидів на поміч.

Смерть Папи Римського Пія Х.

СМЕРТЬ ПАПИ РИМСЬКОГО ПІЯ Х.

Рим, 20. серпня. — **Нині о год. 2.20 рано помер у Ватикані Найсьвятіший Отець Папа Римський Пій Х. в 79-ім році житя.**

В послідних часі западав Папа Римський на здоровлю, але літна погода причинила ся до скріплення його здоровля і була надія на повне подужане. Одначе теперішна европейська війна вплинула некорисно на слабі нерви покійного і прискорила Його смерть.

В. Й. П.

—o—

ВІЙНА АВСТРІЇ І НІМЕЧЧИНИ ПРОТИ РОСІЇ.

АВСТРІЙСЬКІ ВІЙСКА В РОСІЇ.

Лондон, 18. серпня. — **Богато австрійських корпусів перейшло російську границю і посуває ся в глубину Росії. Австрійська армія на північний схід від міста Львова зближила ся до російської границі і здержала дальший похід російської армії, яка заняла Сокаль, Броди і Залізці. До більшої ботви доси ще не прийшло.**

Ріжні вісти російських ґазет, які доносили про занятє Львова, Стрия і Сколього, та облогу Перемишля, є схопленими з воздуха і не заслугують на найменьшу вірогідність. Коли деякі відділи козаків дійсно може й перейшли австрійську границю, то вони ще не становлять російської армії. Взагалі всі вісти з поля війни між Австрією а Росією походять виключно з Петербурґа.

ЦАР В МОСКВІ.

Лондон, 18. серпня. — **Царська родина перебрала ся в Москву. Цар віхав до Москви, витаний радісно цілим населенєм (?!!)**

Цар оголосив в Москві маніфест, в якім обіцює Полякам автономію а Жидам горожанські права.

„Хорий чорт хоче стати сьвятим" — пише одна анґлійська часопись в Ню Йорку. Коли заґрозила велика небезпека, цар став нараз великим і сердечним приятелем Поляків і Жидів. Незвичайно сьмішно виглядає становище царату супроти Жидів, які доси не мали в Росії ніяких горожанських прав. Ще недавно тому „чорна сотня" уладжувала погроми на жидівське населенє. Жиди не забули ще на криваву різню в Кишиневі. Чи ті всі маніфести ката будуть мати який успіх, треба дуже сумнівати ся.

МАНІФЕСТ ЦАРЯ ДО „УЛЮБЛЕНИХ" ЖИДІВ.

Копенгаґен, 16. серпня. — „Франкфуртер Цайтунґ" подає відбитку царського маніфесту, виданого в російськім і жидівськім язиці до жидівського населеня Росії. Маніфест має такий заголовок: **„До моїх улюблених Жидів". Цар пригадує Жидам ті великі добродійства, яких вони зазнали від Росії і від дому Романових та взиває їх, щоби вступали яко добровольці в ряди російської армії, бо інтерес російський і жидівський є спільний.**

МОСКАЛЬ ГОЛОСИТЬ „СЬВЯТУ ВІЙНУ".

Лондон, 17. серпня. — **Петербурський кореспондент анґлійської часописи** „Дейли Стандард" доносить, що російські власти уживають ріжних способів, щоби лише викликати запал серед свого війска. Російське правительство старає ся ріжними способами вмовити в російське населенє, що се війна в обороні православної віри і славянських народів перед наїздом Німців.

Щоби викликати більший воєнний запал серед свого війска, на чолі полків йдуть бородаті православні батюшки в довгих рясах і з хрестом в руках, а військова музика виграває салдатам на переміну то релігійні то московські варварські мельодії.

Одним словом ціла війна робить враженє колишних хрестоносних походів до Єрусалима для визволеня його з під власти Турків.

ЧИ ЦАР ВІЗЬМЕ ОСОБИСТО УЧАСТЬ У ВІЙНІ.

Петербург, 19. серпня. — **Цар враз зі штабом ґенеральним удасть ся з Москви небаром на поле війни, щоби обняти головний провід над цілим російським війском.**

Инші телеграми сю вістку вповні заперечують. Вони представляють, що цар передівсім на війні нічого не розуміє ся. По друге через часті замахи на його житє став він так нервовим, що гуку стрілів не може знести. Инші знова доносять, що цар на терені війни був би лише завадою, бо треба би сильної армії лиш на се, щоби хоронити житє царя перед своїми власними людьми.

ТЕМНОТА В РОСІЇ.

Петербург (через Лондон), 18. серпня. — Російське правительство приказало учителям уладити по всіх селах і містах Росії відчити для салдатів і прочого населеня. Цілию сих відчитів було, щоби пояснити людям, що затьмінє сонця, яке мало в тім часі наступити, не є божим знаком, котре віщувало би невдачу Росії у війні, але звичайним явищем природи. (Та темний і забобонний нарід російський ледви чи повірить у ті виклади, та по своєму буде собі толкувати „божі знаки" на небі. Може простий нарід з тих природних явищ відгадає дійсно судьбу Росії).

—o—

ВІЙНА НІМЕЧЧИНИ ПРОТИ ФРАНЦІЇ НА ТЕРЕНІ В БЕЛЬҐІЇ.

ПЕРША ВЕЛИКА ПОБІДА НІМЦІВ.

Париж, 18. серпня. — **До першої головної битви прийшло на боєвій лінії між містами Намур і Дінан** (25 миль на полуднє від Намуру). **Німецьке війско розпочало напад серед сильного огню гармат. Німецька піхота вдарила з цілою силою на французькі становища. Страти Французів дуже великі. Ціле поле битви вкрите трупами французьких жовнірів.**

При кінци подає одна телеграма, що коли французька капеля заграла „марсилєзу" (національний гимн французький), французькі війска вібрали ся наново і відперли напад Німців. (?)

Є се перша головна битва в Бельґії, якій воєнні знавці приписують дуже велику вагу і вплив на дальший хід воєнної акції Німеччини.

УСПІХИ НІМЦІВ НА ЦІЛІЙ БОЄВІЙ ЛІНІЇ В БЕЛЬҐІЇ.

Брукселя, 18. серпня. — **Рівночасно завиніла боротьба на цілій боєвій лінії в Бельґії. Сильна німецька армія заняла становища недалеко Ватерльо і перервала зелізничне получене між Намур а Брукселею. Війска союзників подають ся назад. Сподівають ся, що коло Ватерльо прийде до другої головної битви.**

БРУКСЕЛЯ ЗАГРОЖЕНА.

Лондон, 18. серпня. — **Німецьке війско появило ся у віддаленю кільна миль від Брукселі, столиці Бельґії. В місті великий переполох. Населенє цілими товпами утікає з міста і хоронить ся до місцевостий, положених дальше на захід. Посадник міста візвав населенє, щоби на случай занятя міста Німцями заховувало ся спокійно, щоби запобічи проливови крови. Бельґійське війско готовить ся в послідне до оборони міста.**

УТЕЧА КОРОЛІВСЬКОЇ РОДИНИ З БРУКСЕЛЇ.

Брукселя, 18. серпня. — **Брукселя не є укріплена. Кождої хвилі можна надіяти ся, що Німці займуть місто.**

Бельґійське правительство перенесло столицю до Антверпії.

Бельґійська королева враз з дітьми виїхала з Брукселі до Антверпії, щоби відтак схоронити ся до Анґлії.

НІМЕЦЬКІ ВІЙСКА КОЛО АНТВЕРПІЇ.

Брукселя, 18. серпня. — **У віддаленю 10 миль на північ від Антверпії появили ся відділи кінноти і передні сторожі німецької армії. Належить сподівати ся, що німецька армія, яка має зі собою тяжкі гармати, приступить небаром до облоги Антверпії. Комендант кріпости видав відозву, взиваючи спосібних до ношеня оружя до оборони міста. Надія, щоби Антверпія могла устояти ся довго перед силою Німців, дуже мала.**

ПОСЛІДНІ ВІСТИ ПРО УПАДОК ЛІЄЖУ.

Брукселя, 18. серпня. — **З причини великої оспереваги Німців бельґійська залога в Лієжу не могла довше удержатись і кріпость дістала ся в руки Німців. Перед опущенєм Бельґійці підмінували форти і висадили їх у воздух. Залозі удало ся перейти ряди німецкого війска і злучити ся з головною армією Бельґійців. (?)**

Всі німецькі жерела доносять, що кріпость Лієж вже 6-го дня облоги була ціла в руках Німців. Про се доносили також і телеграми з Брукселі і Лондону. Одначе опісля, мабуть з великого жалю за скорим упадком кріпости, ширено поголоски, що кріпость ще держить ся, що всі форти ненарушені. Тепер вже не випадало довше сего таїти. Щоби себе потішити, прикрашено послідну вістку висадженєм фортів у воздух і щасливою утечею залоги.

НІМЕЦЬКИЙ НАСЛІДНИК ПРЕСТОЛА РАНЕНИЙ?

Париж, 18. серпня. — **Німецький наслідник престола Фридрих Вільгельм, головний вожд німецької армії в Бельґії, є смертельно ранений. Наслідник престола мав брати особисто участь у битві недалеко Ватерльо. Раненого перевезено до міста Ахен.**

З німецької сторони доси нема потвердженя правдивости сеї вістки. Натомісць инші телеграми доносять рівночасно, що наслідник престола находить ся в місті Майнц, головній кватирі німецького ґенерального штабу.

НІМЕЦЬКИЙ ЦІСАР НА ПОЛИ ВІЙНИ.

Берно (Швайцарія), 18. серпня. — **Німецький цісар Вільгельм опустив Берлін, щоби удати ся на поле війни. По цілковитім довершеню мобілізації німецьких війск перенесено головну кватиру ґенерального штабу з Берліна до міста Майнц, яке лежить по середині 250 миль довгої лінії боєвої. Цісар буде брати чинну участь в ґенеральнім штабі. Разом з ним мало відхати і трох його синів.**

Поїзд, який служить до виключного ужитку цісаря і його штабу, складає ся з кількох возів спальних, їдальні, салі нарад, крім сего коні і автомобілі та віз, уладжений на телеграфічну стацію. Перед тим поїздом і за ним їдуть для охорони два поїзди, окриті стальним панциром.

—o—

ВІЙНА НІМЕЧЧИНИ ПРОТИ ФРАНЦІЇ НА ТЕРЕНІ В АЛЬЗАЦІЇ.

ПОБІДИ ФРАНЦУЗІВ В АЛЬЗАЦІЇ.

Париж, 18. серпня. — Урядово оголошено нові побіди Французів в Альзації. **Французькі війска розпочали офензиву і здобувають німецькі становища майже без боротьби.** Місцевости Ширмек, Мільбах і Маркірх находять ся вже в руках французьких. **Одна колюмна посуває ся в напрямі міста Шлєтштадт. Передні сторожі головної французької армії находять ся вже недалеко фортів кріпости Штрасбурґу.**

ЩЕ БІЛЬШІ ПОБІДИ ФРАНЦУЗІВ В ЛЬОТАРИНҐІЇ.

Париж, 19. серпня. — **Ген. Жофр оголошує в комунікаті про великі успіхи французької армії в Льотаринґії. Німці опустили сильне становище в Сарбурґ і уступають під напором французької армії.** Здогадують ся, що головна німецька армія находить ся недалеко кріпости Штрасбурґ і тут прийде до рішаючої битви.

ПАРИЖ ТІШИТЬ СЯ ПОБІДАМИ.

Париж, 17. серпня. — Над брамою будинку французького міністерства війни вивішено перший прапор, який забрано в боротьбі з Німцями в Альзації. Прапор належав до одного із баталіонів 1. полку піхоти в Альзації, який становив відділ передної сторожі. В битві під Маркірх здобули його Французи і вислали до Парижа. Товпи народа облягають міністерство війни і тішать ся „великою" добичею воєнною.

НІМЦІ ПРО УСПІХИ ФРАНЦУЗІВ В АЛЬЗАЦІЇ.

Берлін, 18. серпня. — **Німецькі телеграми, подаючи теперішнє положенє в Альзації, не привязують ніякої ваги до теперішних успіхів Французів в Альзації і Льотаринґії.** Похід французької армії буде спинений через сильні кріпости німецькі, які тягнуть ся вздовж німецької границі.

Військові знатоки представляють положенє Французів в Альзації і Льотаринґії яко дуже небезпечне. Німецькі війска уступають на се, щоби звабити Французів в глиб краю, а відтак в одну хвилю ударити з цілою силою і знищити всю французьку армію. Німецькі кріпости є уладжені після найновійших вимог і уходять за неможливі до здобутя.

—o—

ВІЙНА АВСТРІЇ ПРОТИ СЕРБІЇ.

СЕРБИ ХВАЛЯТЬ СЯ НОВИМИ „ПОБІДАМИ".

Париж, 19. серпня. — Урядова телеграма сербського міністра з Нішу доносить, що Австрійці стратили в битві під Сабак (в Сербії) 15.000 людий.

Ніш (через Лондон), 19. серпня. — Австрійці опустили всі становища, які були заняли передше в Сербії. Страти Австрійців в битві під Сабак є 3.000 убитих і 5.000 в ранених. Сербське війско разом з чорногорським готовить ся до переходу австрійської границі через ріку Саву.

Обі телеграми походять зі сербської кватири в Нішу і обі „урядово" подають брехню. З 15.000 убитих опустили вже на 8.000. Небаром обнижать ще більше страти Австрійців. Давні вісти зі Сербії голосили, що в цілій Боснї повстанє та що Серби заняли вже майже цілу Боснію. В послідній телеграмі доперва грозять, що перейдуть австрійську границю. Самими хвальбами годі побідити.

—o—

ВІЙНА НА МОРИ.

БИТВА НА АДРІЙСЬКІМ МОРИ?

Лондон, 17. серпня. — **Після телеграми з Нішу (Сербія) доносять, що на Адрійськім мори прийшло до першої битви між австрійською і французькою**

фльотою. 2 австрійські кораблі затоплено, один згорів, а один схоронив ся до пристани в Катаро.

Париж, 18. серпня. — Французька фльота заатакувала австрійську ескадру, яка бомбардувала чорногорську пристань Антиварі. Один кружляк австрійський затоплено.

Обі телеграми відносять ся до тої самої битви. Після сербської телеграми Австрійці стратили 3 кораблі, після французької лише один. Відтак правдоподібно покаже ся, що і сей один не пропав. Австрійська фльота, яка є щодо числа слабша від французької, не буде входити битви на отвертім морі, але під охороною своїх надморських кріпостий в Катаро або Полі.

СТАНОВИЩЕ ИНШИХ ДЕРЖАВ.

НАПРУЖЕНЄ МІЖ РОСІЄЮ І ТУРЕЧЧИНОЮ.

Лондон, 18. серпня. — З Цареграда доходять вісти, що Росія зажадала від Туреччини для своєї чорноморської фльоти вільного переїзду через Дарданелї. Туреччина дала відмовну відповідь. Належить сподівати ся, що се вплине на заострене відносин між обома державами.

Чорноморська фльота стоїть дотепер зовсім безчинно. Вислане фльоти на Середземне море мало на цїли скріпити французьку й англійську фльоту проти Австрії.

ГРЕЦІЯ ВИСИЛАЄ ТУРЕЧЧИНІ УЛЬТИМАТ.

Париж, 18. серпня. — Греція зажадала від Туреччини вияснення в справі нагромадження війск над трацийською границею. Коли Туреччина не дасть бажаної відповіди, в такім случаю Греція оголосить воєнний стан супроти Туреччини.

ХІНЦІ ПРОТИ ЯПОНІЇ.

Вашінґтон, 18. серпня. — Хінці змобілізували 100-тисячну армію і вислали її в напрямі нїмецької кольонії Кіо-Тсін (в Хінах). Справді Японія була заявила, що вона хоче заняти нїмецьку кольонію лише на се, щоби її відтак звернути Хінам, але Хінці не довіряють Японії і рішили ся самі обсадити нїмецьку кольонію. Загально здогадують ся, що се стало ся на підставі взаїмного порозуміня між Хінами а Нїмеччиною.

НЕВДОВОЛЕНЄ ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВ ЗІ СТАНОВИЩА ЯПОНІЇ.

Вашінґтон, 18. серпня. — Правительства Злучених Держав зажадало від японського посла у Вашінґтонї копії ультимату, висланого Нїмеччинї. Мимо заяви японського посла, що акція Японії буде обмежена лише на знищене нїмецького впливу, заявили Злучені Держави, що противлять ся всяким територіяльним змінам на далекім сході. Конференції і переговори ведуть ся дальше.

ЛОЖНІ ВІСТИ ПРО ЗАСТРІЛЕНЄ ПРОВІДНИКА СОЦІЯЛІСТІВ ЛІБКНЕХТА.

Берлін, 18. серпня. — Одною із многих ложних вістий, які пускають в широкий сьвіт вороги Нїмеччини, є вість про розстрілене 100 соціялістів а між ними і Лібкнехта, посла і провідника соціялістів в Берлїнї.

Кароль Лібкнехт і 11-ох инших послів соціялістичних з Берлїна станули в рядах армії до боротьби проти ворогів Нїмеччини. Коли сего вимагала народна справа, уступили всякі станові ріжниці та спори і всі з великим одушевленем поспішили там, де їм приказує честь і слава народа.

УКРАЇНСЬКА НАРОДНА РАДА.

Подаємо отсим до публичної відомости, що з ініціятиви Головного Уряду Р. Н. Союза засновано комітет, який має заняти ся покликанєм до житя Української Народної Ради, котра своїм обсягом діяльности обіймати-ме Злучені Держави.

Справа вибору У. Н. Ради, її місце осідку, її обсяг діяльности обговорить ся докладно в Бофало, Н. Й., при нагоді XIII. Конвенції Р. Н. Союза, яка, як звісно, відбудеть ся там в часі від 7. вересня с. р. Тоді буде більше людий з усіх сторін і тоді лекше буде сю справу перевести в діло, без надзвичайних коштів на окремий зїзд в иншім часі.

Згадаємо тут тільки, що У. Н. Рада буде безпартійна, зглядно міжпартійна. Длятого ініціятори желали би собі, щоби в ній були представники всїх українських політичних напрямів та, щоби там не було жадних ріжниць. З уваги на те, ініціятори дають почин до основаня такої інституції з тим, що нововибрана управа У. Н. Ради мала би право й обовязок кооптувати що відповідне число членів управи спомітж Українців споза Р. Н. Союза або таки спомітж членів нашого Союза, але неприсутних підчас конвенції в Бофало.

Ціль У. Н. Ради буде займати ся всїми народними справами, передівсїм політичними американських Українців та навязати тїснїйші зносини з нашими братами в старім краю.

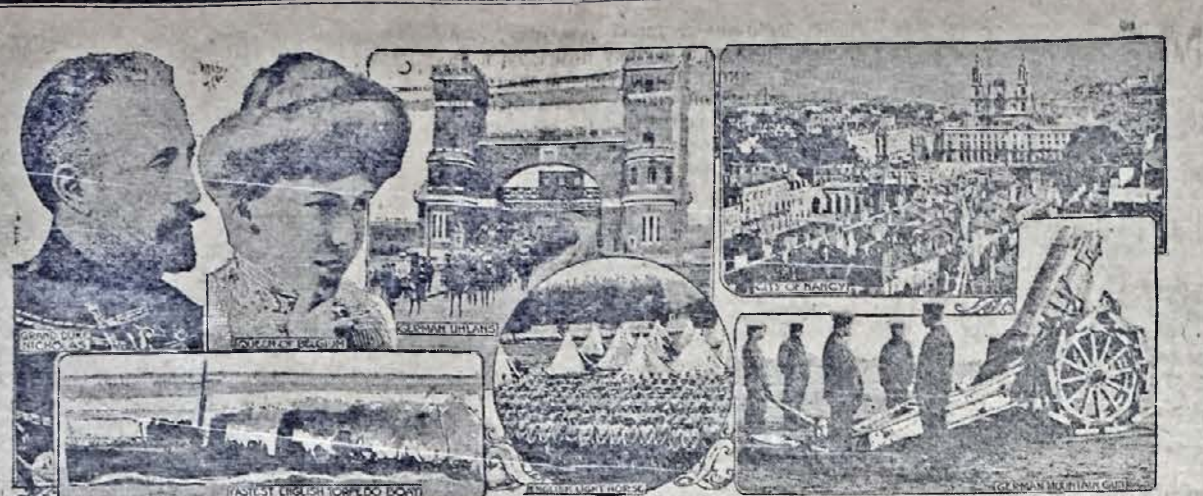
Потреба такої загально-народної української інституції в Америці показала ся особливо тепер, коли в Европі заносить ся на переворот; коли має рішити ся також доля України.

Можливо, що в короткім часі, зараз по скінченю европейської війни, справи так зложать ся, що ми американські Українці будемо мусїли з рідним краєм навязати далеко тїснїйші зносини ніж тепер; можливо, що будемо мусїли дати значнїйшу поміч нашим братам. Тепер не маємо жадної вістки з рідного краю, але зараз по війні, може за яких 2 до 3 місяції вже відкриєть ся теперішна заслона і наші братя скажуть до нас свое довго нами вижидане слово.

Ходить о се, щоби мали до кого сказати, щоби була якась одна, спільна організація американських Українців.

Гадка про основане такої загальної Української Народної Ради у Злучених Державах товчеть ся у нас вже від року, але годі було приступити до її здійснення через посторонні роздори, одначе тепер з уваги на великі події в нашім рідним краю, гадаємо, ті роздори повинні притихнути і нашу добру гадку повинен загал щиро приняти!

Щасть, Боже, до доброго діла!

Війна в Европі ведеть ся дальше з повною силою, хоч цензуровані військовими властями депеші не дають про се докладного поняття. Найбільша битва відбуваєть ся тепер між нїмецькою і бельгійською границею, а властиво вже в самій Бельгії, бо нїмецькі війска посувають ся далше на захід і загрожують Брукселї (столиці Бельгії) та иншим бельгійським містам. На нашим нинїшним образку видно ось-такі ілюстрації: великий князь Николай, комендант російської армії; королева Бельгії, нїмецькі улани; француська кріпость Нансі, загрожена тепер Нїмцями; найпівидший англійський торпедовець; легка англійська кавалєрія; нїмецька гірська гармата.

Скликуйте віча!

Надійшла велика хвиля. Ціла Европа станула зоружена до бою. Двайцять мілїонів молодців виступило у ворожих змаганях проти себе, несучи смерть, каліцтво, знищенє, руїну.

Стапули вони не зі своєї власної волї. Підняли вони смертоноснє оружє на поклик царів і послушних їм народних заступників, вибранців люду — послів.

Проснула ся стара Европа і топить ся в крови своїх синів; застелюе межами покраяні хлопські ниви кістьми тих молодців, яким житє ще таке дороге, принадне.

260 літ терпить український нарід тяжку нелюдську московську неволю; 139 літ минуло, як український козак кинув рушницю, а взяв рискаль у руки. 139 літ гнув ся над рідною землею, встелено могилами та зрошеною кровю його предків. І ще тільки ті могили та пісні нагадували колишню волю славного українського роду.

Аж теперішна велика хвиля, як ціла Европа станула зоружена до кровавої розправи, як прийшло до великого порахунку між державами, пробудив ся також над українськими степами дух козацький.

Ще він скований, бо нащадки козаків у чужих ходять мундурах і чужі носять карабіни та у чужих борють ся справу, але вже через російські кордони пронесла ся українська революційна пісня; вже рознесли ся клячі про визволенє України. Може почули їх царські салдати, а сини української землї. А як не почули, то ще почують, бо несуть їх сьвідомі сини України, в австрійських військових мундурах. Несуть її над Дніпро, там де сумує могила Тараса Шевченка, на якій у сотні роковини його уродин не було молитви його поклонників, але сторожа царська поліція.

Може в той великий рік Шевченка, у сей рік кровавий, станеть ся те, о чім нашою мріяю. Може Україна стане вольною. Може доля так рішить, що австрійські жовніри, а України сини, не австрійської будуть боронити справи, але своєї рідної.

Може Европа відновить ся, а в ній запанує на рідній землї вільна самостійна Україна.

Далеко ми від своєї Вітчини; не бачимо, що діє ся на наших землях; не видимо боїв кровавих; не бачимо знищення ані горя в рідних наших селах.

Але все те ми відчуваємо серцем, а рівночасно розуміємо, що з тої руїни може блиснути золоте сонце волї, яке своїм проміннєм огріє нещасних і збудить нове житє.

В тану велику хвилю не слїд нам мовчати тут на чужинї, далеко за горами від рідного краю!

Скажімо свое слово в сю велику, історичну, переломову пору для нашого народа!

Зійдімо ся і порадьмо ся, як наші батьки у дні тривоги скликували ся вічевим дзвоном на раду!

Спішімо на віча по усїх містах північної Америки, де живуть наші люди. Розкажімо про свою долю собі і чужим! Нехай і чужі народи дізнають ся про Україну. Може і чужі часописи заговорять про нашу справу!

Такі віча можуть мати дуже велике значінє для осьвідомлення наших і чужих. Тож ще раз кличемо: Братя, американські Українці! Скликуйте і спішіть на віча! Спішіть громадно! Тисячами!

Ідіть за приміром Українців Нюйорчан, котрі скликують велике віче в сій справі на сю суботу, дня 22. с. м.

Для улекшення комітетовим подаємо ось-тут взорець, які меньше-більше резолюції і треба ухвалювати на гих вічах. Дуже важна річ, аби ті резолюції появили ся в чужих часописях, передівсїм англійських, щоби ширший сьвіт дізнав ся про наш нарід і його змагання. Тому комітетові повинні порobити в сїм напрямі пильні заходи.

Отсе подаємо сї резолюції, які — меньше-більше — треба ухвалювати на вічах:

Хоч ми в засаді противники війни, яко злочинної різні людий, одначе, приймаючи її яко доверщений факт, постановляємо отсї резолюції:

1) Висказуємо як найщирійше спочуванє нашим дорогим братям, що проливають свою кров під чужим австрійським прапором і ворожим російським стягом.

2) Висловлюємо як найсердечнїйше бажанє, щоби з крови, пролитої нашими братями, — виросла воля нашої Вітчини України.

3) Висказуємо бажанє, щоби по теперішній кровавій купели Европи прийшло до перебудови перестарілих европейських держав на національні республики, які дали би почин до розоруження Европи і тимсамим причинили би ся до загального мира та до розцьвиту культури і добробуту всїх націй.

4) Стверджуємо, що вина за те, що 20 мілїонів молодих людий станули до кровавої розправи, паде в першій мірі на заборчу політику Росії, яка у своїх великодержавних плянах посягає на балканські держави й австрійську провінцію східну Галичину, де жиє 3.500.000 Українців.

5) З цілої душі бажаємо погрому і розпаду варварській державі Росії, яка є останком середних віків, а якої звірська неволя, під скиптром царів Романових, давить культурні народи, між иншими 35-мілїоновий український і 12-мілїоновий польський нарід.

6) Тимсамим бажаємо побіди над варварською Росією конституційним державам Нїмеччинї й Австро-Угорщинї, хоч мусимо рівночасно ствердити, що ся остання на особливі симпатії у нашого народа собі не заслужила, завдяки своїй політиці, що віддала галицьких Українців під польське панованє. Наша симпатія для Австро-Угорщини є тільки впливом антипатії до Росії, котра в десятеро більше гнобить наш нарід і стремить до його винародовлення.

7) Желаємо братнїм народам польському і московському освободити ся зпід тяжкої царської неволї і бажаємо Полякам зажити вільним житєм над їх рідною Вислою, а Москалям над їх рідною Волгою і Двиною.

8) Протестуємо перед цілим культурним сьвітом проти сього, що таксі свободолюбиві народи як Англїйцї і Французи згодили ся дати свою військову поміч для оборони варварської Росії, сеї тюрми народів. Се поступок недостійний свобідних народів і буде він в історії поневолених народів записаний між найсумнїйшими подіями.

9) Протестуємо проти становища части англїйсько-американ. преси, що станула по стороні варварської Росії, буцїмто освободительки Славян. Зазначуємо, що нїгде і нїколи Славяни, а саме Українці і Поляни, не терпіли такої звірської неволї як у славянській Росії. Своїм становищем англїйсько-американська преса не добру робить прислугу Злученим Державам, сїй осьвіаній у поневолених народів країні свободи.

ПОПІВСЬКІЙ ҐАЗЕТЦІ НА РОЗУМ.

Головний Уряд Р. Н. Союза оголосив був розпорядок до місцевих урядників Р. Н. Союза, щоби не видавали подорожних листів тим, що хотять їхати на війну. Головному Урядови ходило о добро членів, щоби вони не стали калїками або не лишили тутки сиріт і вдовиць. Не о свої гроші ходило йому, бо на посмертне чи запомоги не дає Головний Уряд своїх гроший, але гроші членів Р. Н. Союза.

Але клерикальна ґазетка „Америка" накинула ся на Головний Уряд Р. Н. Союза і закидає йому, що жалує гроший та, що не має патріотизму.

Щодо гроший, то ми вже в горі сказали, що то гроші не Головного Уряду, але членів Р. Н. Союза, а щодо австрійського патріотизму, то Головний Уряд Р. Н. Союза мусить передівсїм займати ся долею своїх членів і їх дїтий, а опісля патріотизмом і то українським, а не австрійським.

ЖНИВА.

Блестять до сонця з криці коси,
Січуть пшеничний лан серпи;
Стелять ся лентою покоси,
Сторчать повязані снопи.

До долу гнеть ся хлопська спина,
На чорну землю ллєть ся піт;
Падо за каплею каплина,
Мов оловяний грубий шріт.

А вода висохла у збанку
І хлібець чорний задубів.
Горячий час: нема сніданку,
Не ймасть ся їда зубів.

На межі мухи тнуть без тями
Дитину. Мліє від плачу.
Тріскає з болю серце мами,
Нема на пестощі часу.

Серпи немов гадюки вють ся;
Ведуть завзятий бій о хліб,
Побідні лани валють ся,
Росте побіда рядом кіп.

А на той вислід сього бою
Голодних ротів тисяч жде;
На борців певних у спокою
Свою надію всю кладе.

Непобідимі хлопські руки!
У вас заклята міць бутя!
Як би так сплів вас в одні руки,
Ви-б диктували: смерть, житя!

Микола Курцоба.

З хвилї.

ЧОРНО-ЖОВТІ ПАТРІОТИ.

Українські клерикальні ґазети тут і в Канаді заганяють ся так далеко зі своїм австрійським чорно-жовтим патріотизмом, що притім забувають на свій український патріотизм. Сьвідчить се не добре. Бо показує, як довголїтна неволя скривила їх душу. Тягне їх до... служби, служби чужим, а не свому народови.

Всї ми, еміґранти з Австрії, втікали з неї з прокленами на австрійсько-польске пановане і на того „старенького цісаря", котрий має більше гріхів супротив нашого народа ніж лїт на своїм віку.

Коли ми желаємо побіди Австрії і Нїмеччині над Росією, то не з любови до Австрії або її „старенького цісаря", але з ненависти до дикої варварської Росії.

Задля сього не потребуємо аж понижувати ся до слуг того австрійського уряду, котрий нас віддав під польске пановане; не потребуємо ставати рабами. Треба мати бодай крихітку національної і людської самопошани. Вже досить, що наші чорно-жовті предки в 1848. р. розпинали ся за Австрію, а потім їх за се копнено.

Як хочемо, щоби нас шанували, то дбаймо про свою силу, а на службу не просім ся, бо служба тільки тоді добрий як служить, а як вислужить, то його копають.

Спитаєте ся, а що робити: Йти, чи не йти на війну?

На се ми скажемо: Нехай нас за се голова не болить; най тим журять ся австро-угорські конзулї, не ми.

Скажете може, що чейже треба помогти Австрії проти Росії?

Отже на се скажемо, що ми не є ані державою ані не маємо ще тут власних полків, ані Австрія до нас за такою помочию не звертала ся (бо знає, що ми не маємо таких полків), ані на се вона не заслужила, ані зрештою не можлива висилка таких полків, коли би навіть були.

Лишаєть ся тільки питанє, чи ми маємо голосити все і всюди свій австрійський патріотизм?

Отже на се відповімо, що Австрія у нашого народа також собі на те не заслужила. Вистарчить, як будемо голосити — все і всюди ненависть до Росії, а про нашу недолю в Австрії будемо мовчати. І се вже буде прислуга.

Коли пізнїйше Австрія заслужить собі на прихильність нашого народа, то тоді він зможе її виявити без нараження своєї національної гордости і достоїнства.

Але нехай на се Австрія зачекає, так як наш нарід в Галичинї чекає на освобожденє з ляцької неволї.

ЦЮЦЮБАБКА З „ФУНДУШАМИ".

Є такі люди на нашій американській Руси, котрим здаєть ся, що тутешні Українцї нічого розумнїйшого не можуть зробити для народної справи окрім ...

ПРОГРАМА
XIII. Головної Конвенції Р. Н. С.,
котра має відбути ся
В БОФАЛО, Н. Й.,
почавши від дня 7-го вересня 1914 р.,
в „Elmwood Music Hall",
Elmwood & Virginia Streets.

В понеділок 7-го вересня 1914 р., о годині 8-ій рано відправить ся торжественна Служба Божа, а відтак панахида за померших членів Р. Н. Союза в руській гр.-кат. церкві св. Івана Хрестителя, при 158 Germain Street.

На богослужене обовязані явити ся всї Головні Урядники Р. Н. Союза і всї Вп. Делегати і Делегатки.

Точно о годині 1-шій пополудни всї Головні Урядники і всї Вп. Делегати і Делегатки мають явити ся у висше згаданій конвенційній галї, де розпічнуть ся конвенційні наради після слїдуючого порядку:

1. Отворене Конвенції Головним Предсїдателем Р. Н. Союза.
2. Головний Предсїдатель Р. Н. Союза покличе зпоміж делегатів трох членів до Верифікаційного Комітету для провірення повновластий, згідно з приписами статута Р. Н. Союза, § 19.
3. Справоздане Верифікаційного Комітету.
4. Головний Предсїдатель покличе з поміж делегатів Предсїдателя і двох заступників для веденя Конвенції.
5. Покликаний Предсїдатель Конвенції покличе зпоміж делегатів двох Секретарів для точного веденя протоколу конвенційних нарад.
6. Вибір отсих Комісій:
   а) Комісії Просьб і Скарг з трох членів;
   б) Комісії Виборчої з 5-ох членів до переведеня виборів Головного Уряду Р. Н. Союза;
   в) Комісії Пресової з 3-ох членів для інформованя місцевих часописий про справи організації і про її цїли;
   г) Комісії Шконтруючої для провіреня маєтку Р. Н. Союза.
7. Справоздане Головних Урядників Р. Н. Союза:
   а) Справоздане Головного Предсїдателя Р. Н. Союза;
   б) „ Головного Містопредсїдателя Р. Н. Союза;
   в) „ Головної Містопредсїдательки Р. Н. Союза;
   г) „ Головного Рекордового Секретаря Р. Н. Союза;
   ґ) „ Головного Фінансового Секретаря Р. Н. Союза;
   д) „ Головного Касієра Р. Н. Союза;
   е) „ Завідателя „Свободи";
   є) „ Редактора „Свободи";
   ж) „ Головної Контрольної Комісії.
8. Дискусія над повисше згаданими справозданями.
9. Справоздане Шконтруючої Комісії.
10. Вибір Головного Уряду Р. Н. Союза.
11. Зазначене висоти бондів і платні Головних Урядників Р. Н. Союза.
12. Справоздане Статутової Комісії і реформа організації.
13. Справоздане Просьвітної Комісії і дискусія.
14. Вибір Просьвітної Комісії.
15. Справоздане Комісії Просьб і Скарг.
16. Внесеня і ухвали для добра організації і дискусії над її органом.
17. Назначене місця на слїдуючу конвенцію Р. Н. Союза.
18. Виплата подорожних коштів і дієт Делеґатам.
19. Замкнене Конвенції.

Від Головного Уряду Р. Н. Союза в Америці.

Дано в Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 17-го липня 1914 р.

Д. КАПІТУЛА, Головний Предсїдатель Р. Н. Союза
М. УГОРЧАК, Головний Рекордовий Секретар Р. Н. Союза
С. ЯДЛОВСЬКИЙ, Головн. Фінанс. Секретар Р. Н. Союза
А. ШАРШОНЬ, Головний Касієр Р. Н. Союза.

збираня „фундушів" для старого краю. Здасть ся їм, що наші братя у старім краю нїчого від нас не ждуть окрім тих кількох долярів.

До таких „фундушовців" в останнїм часї пристав і редактор ґазетки „Америки" і хоч своїм образованєм може ледви з тяжкою бідою надавав би ся на паламаря, хоче других вчити розуму, а додатково ще й патріотизму.

Про вартість военних „фундушів" в теперішну пору ми вже доволї писали, але сей писарина з „Америки" не хоче вірити, що підчас війни не можна посилати жадних посилок. Отже ще раз йому на розум скажемо, що Австро-Угорщина, Нїмеччина і Росія оголосили, що всї посилки, які прийдуть до сих держав, будуть задержані і доручені аж по війнї.

Зрозуміли се вже навіть Поляки і перемінили свій военний фонд на запомоговий повоєнний, який — як пишуть польські ґазети — дадуть для голодуючих по війнї.

Щодо Нїмців, то цїлком инакша справа. Вони мають свою державу і державі посилають гроші, а вона чейже собі самій доручить гроші, тимбільше, що буде що доручувати, бо американські Нїмцї дуже богаті люди і можуть зложити навіть сотки мілїонів для своєї вітчини.

Чого-ж домагає ся від нас Вітчина?

Передівсїм домагаєть ся від нас, щоби ми були сьвідомими Українцями і патріотами.

Домагаєть ся від нас, щоби ми не пропадали в анґлійськім мори.

Домагаєть ся, щоби ми сьому ставили як найбільший опір; щоби боролись проти винародовленя; щоби молодїж українську виховували в українськім патріотичнім дусї.

Домагаєть ся вітчина від нас, щоби ми виховали тутки молоду, сьвідому українську інтеліґенцію, котра дбала би про загал своїх братів та вміла зблизити наш нарід до широкого культурного сьвіта.

Домагаєть ся, щоби ми українських іміґрантів виховували тут на борців, аби вони такими були також, коли прийдеть ся їм вернутись до старого краю.

А що ми в тім напрямі зробили?

Нїчого! Одно тільки, що кілька разів зібрали фонди на наші народні справи в старім краю. Се також добре, але се дуже мало і так дальше не сьміє бути.

Приміром така річ. Чи не могли давнїйше американські Українцї **видавати революційну лїтературу проти ляцького панованя в Галичинї** і такою лїтературою засипати галицькі українські села. Се було би дало велику поміч, бо в Галичинї такої лїтератури видавати не можна, а в той спосіб можна було виховати на завзятих борців цїлі маси в Галичинї, а польські власти були би супроти сього безсильні.

До таких цїлий використовують американську свободу майже всї поневолені народи Европи, а навіть Азії, а тільки у нас до того не було кому взяти ся.

Отже до працї — не до „фундушів"! Як буде праця, то будуть і фонди і буде хосен народови!

КАНАДІЙСЬКЕ БЕЗГОЛОВЄ.

Канадійський український епископ Микита Будка запровадив Українців на канадійській земли у прикре положенє.

Оголосив він наперед дня 27. липня с. р. у своїм органі „Канадийськім Русині" відозву, в якій взивав, щоби канадійські Українцї, без огляду на се, чи вони ще австрійські чи вже канадійські горожани, ішли боронити „стару вітчину", себто Австрію.

В сей спосіб епископ Будка зробив першу похибку, бо став австрійським патріотом.

Через сей австрійський патріотизм на канадійській земли викликав він велику бурю серед Анґлійців, — „британських патріотів". Почали вони проти еп. Будки і всїх Українцїв боротьбу в ґазетах, на мітинґах і т. д. Називали Українцїв зрадниками Канади через те, що вони зі своїм епископом заявляють ся за помочию для Австрії, котра іде проти Анґлії, якій підлягає Канада.

Від одної похибки до другої легка дорога. Тож еп. Будка і богато канадійських Українцїв нараз (зі страху перед „британськими патріотами") перекинули ся у британських патріотів.

Отже еп. Будка видав недавно другу відозву, вже із зазивом боронити загрожену нову вітчину і йти на поклик великобританського короля Юрія V. За еп. Будкою пішли й инші Українцї у Віннипеґ (провінція Манїтоба) та скликали в тій справі „канадійсько-великобритансько-українсько-патріотичне віче".

На тім вічу богато говорено на тему: Ми станемо за волю Канади! — а вкінци ухвалено таку резолюцію:

„Тому, що добро британської Імперії є загрожене, ми Українцї, горожани Канади, зібрані нинї заявляємо свою льояльність зглядом британського прапора і висказуємо свою готовість на кождий поклик стати в його обороні."

Отже наші братя в Канадї, разом зі своїм епископом, перестрашені криком Анґлійцїв, покинули австрійський патріотизм і стали британськими патріотами.

А все з тої простої причини, що **забули український патріотизм.**

Не треба було австрійського патріотизму, то й опісля не було би компромітації й осьмішеня перед чужими.

Не треба було ставати під чорножовтий прапор, але держати ся свого синьо-жовтого прапора і сказати, що **желаємо визволеня України зпід царського кнута, желаємо погрому і розпаду царської Росії, не яко Австріяни, але яко Українцї, яко сини не чорно-жовтої Австрії, але поневоленої Росією української нації.**

Тодї не треба би було других відозв і „патріотичних резолюций", а Анґлійцям можна би було так сказати:

„Свобода Канади зовсїм не є загрожена, а на війну, на поклик Анґлії не пійдемо і яко британські горожани протестуємо проти того, що анґлійське правительство без найменьшої потреби дає поміч варварській самодержавній Росії, гнобительці народів, між иншими і нашого українського. Анґлії яко державі лїберальній, з лїберальним парляментом і правительством не лицює боронити варварського царства і кидати сим пляму на добру славу висококультурної анґлійської нації".

Так можна було сказати і навіть таку резолюцію можна було ухвалити, поки не підносило ся в чужій державі того чорно-жовтого прапора, під котрим Поляки доси виконували над нашим народом насильства.

Але хто не знає свого патріотизму, хто не знає національного достоїнства, той блудить по чужих богах.

РОДИМЦІ! ПРИСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО ДО РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА! ЗАПИСУЙТЕ СВОЇ ДІТИ ДО РУСЬКОГО МОЛОДЕЧОГО СОЮЗА ЗАБЕЗПЕЧУЙТЕ СЕБЕ І СВОЇХ РІДНИХ НА ЧОРНУ ГОДИНУ!

Австрійський цїсар Франц Йосиф I.,
найстарший монарх в Европі, що минулого вівтірка (18. с. м.) скінчив 84-тий рік житя.

КАЛЄНДАР.

СЕРПЕНЬ.

ч ст.	Днї	РУСЬКІ СЬВЯТА	с. ст.
20	Ч	Дометія препдмуч.	7
21	П	Еміліяна еписк. і ісюв.	8
22	С	✝ Матія апостола	9
23	Н	11. по Сош. Лаврентія архид.	10
24	П	Евпла і Клавдії	11
25	В	Фотія і Аникити	12
26	С	Максима ісповідника	13

Ірляндції Европи.

Під сим заголовком подає льондонська ґазета „Ґрафік" уваги про національне положенє в Европі, в яких присьвячує дещо місця й українській справі.

— Що? Ірляндське питанє? — говорив професор Вамбери до анґлійського гостя, котрий представляв трудности правительства в розвязаню справи „гомрулу" в Ірляндії. (Ірляндія — се часть Анґлії, окремий остров, де живуть Ірляндцї або Айриші, котрі доси борють ся за самоуправу Ірляндії). В Австрії є тринайцять ірляндських питань, а одначе жадне з них не вивело з рівноваги правительства.

І справдї — пише ґазета „Ґрафік" — цїла Европа є забита ірляндськими питанями, що походять з ріжного державного і національного подїлу язикових ґруп в Европі. Ріжниця між Анґлією й Европою полягає у відміннім розуміню „ірляндських питань". Бо коли Анґлія в чесний спосіб хоче довести до співжитя ріжних національних ґруп, то Европа на загал клонить голову перед середновічною засадою насильства і верховодства чи то пануючої релїгії чи національности.

Котрий з тих способів є успішнїйший, трудно сказати — стремлїнє до порозуміня є трудне, бо противить ся тому богато глубоко вкорінених історичних расових упереджень. Дорога насильства є, що правда, легша до переведеня, але ніколи не веде до розвязаня справи, бо вічно мусить бути держана в острім напруженю і не виходить поза обсяг самої боротьби. Наш спосіб полагодженя ірляндської справи в її ріжних переходах і наші похибки в її історичнім розуміню — пише ґазета „Ґрафік" — в ніякім разї не дають уповажненя Европі кидати на нас камінями.

Представивши коротко польську справу в Нїмеччинї і Росії, пише дальше ґазета „Ґрафік" так: „Росія має у своїй медвежій лапі пять Ірляндій, а є вони тільки величезним памятником її глупоти. Ба, не тільки Поляки, але і Фінляндцї, Арменцї і кавказькі народи дишать щораз більшою ненавистю до свого володаря.

„Але на тім не конець. Нова і сильна Ірляндія будить ся на полудни Росії! **35 мілїонів Українцїв, православних і славянських з крови і кости, щораз явнїйше і сильнїйше зриває ть ся до самостійного лету яко незалежний національний орґанізм.**

„Найцікавійшою в Европі збіркою ірляндських питань є Австро-Угорщина. Перед 1866. р. га[...] жава дала би ся означити яко мадярсько-славянсько-романська Ірляндія під управою нїмецького Ульстеру. В 1866. р. допущено Мадярів до Ульстеру і подїлено між Мадярів і Нїмцїв задачу: удержувати в карбах славянських і романських варварів. Одначе відносини зміняють ся і тепер нїмецький Ульстер майже зник з видноокруга внутрішної полїтики монархії, а будучність народів Габсбурської монархії в ясній дорозї йде до поступу.

„З ходу історії сьвіта можна дійти до деяких висновків. Перше — знищенє чужих рас є незвичайно трудним заданєм і не оплачуєть ся. Друге — „гомрул" або вільна „персональна унія" (значить, як дві держави лучить особа пануючого), судячи по Угорщинї і Норвеґії, не є певним полагодженєм справи. Третє — штучна перевага одної народности над другою, пробована давнїйше в Австрії, а тепер в Нїмеччинї при помочи кольонїзації, насаджуваня чужих урядників і війска є очевидною глупотою. Четверте — насильство і російський пястук, розятрюючи рану, поглублює тільки національні непорозуміня. Пяте — отже тільки злука вільних провінций, оперта на засадї рівности на спосіб републиканської Швайцарії, веде до одиноко можливого розвязаня. „Рівні з рівними!"

Кошти війни.

Учені, що люблять богато рахувати, обчислили вже, кілько може Австро-Угорщину коштувати війна. Їх обчисленя наведемо коротко.

На випадок війни — пишуть ті учені — може Австро-Угорщина поставити 2 мілїони 860 тисяч жовнїрів. Кошти удержаня такої армії на один день виносять 17 мілїонів і 160 тисяч корон. Однак Австрія думає на випадок війни — пишуть вони дальше — покликати лише 2 мілїони людий, тому і кошти їх удержаня винесуть на день 12 мілїонів корон, а на місяць зробить се 360 мілїонів корон. Удержанє змобілїзованої фльоти, на думку тих учених, (було би 20.000 моряків) на місяць коштувало би осібно 7 мілїонів корон.

Так має виглядати австрійська армія підчас війни на основі військових законів, які парлямент ухвалив в 1912 році.

Після тихсамих законів в часї мира має виносити австро-угорська армія 480 тисяч людий. В порівнаню з ч[ис]лом цїлого населеня в державі є се доволї мало, бо инші держави удержують далеко більше війска.

Щоби собі уявити, кілько гроший [з]ї[дає] війско, треба знати, що Австрія видала на армію в 1913. році аж 745 мілїонів. В порівнаню з иншими державами Австрія видає на війско досить мало. Італїя, хоч від Австрії і меньша і слабша, видає на війско стільки само гроший. Нїмеччина видала в минулім році на війско аж тисяч пятьсот мілїонів т. є. півтора мілїярда. Були такі, що вирахували, кілько гроший видає річно на війско цїла Европа і вони кажуть, що аж **12 мілїярдів**. Справдї коштовний є мир в Европі!

Доходи з податків Австро-Угорщини, хоч як їх витискають, не вистар-

„SVOBODA“ (LIBERTY)
THE RUTHENIAN NEWSPAPER
Published three times a week
Tuesday, Thursday and Saturday, at
83 Grand St., Jersey City, N. J.
TELEPHONE: 498 JERSEY CITY.

Published by
The Little Russian Nat'l Union
of America.

Established 1893.

JOSEPH STETKEWICZ, editor.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

A. SAWKA, manager.
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Terms: Two dollars a year.
Single copy: 3 cts.

Entered as second-class matter March 30, 1911, at the Post Office at Jersey City, N. J., under the Act of March 3, 1879.

AMERICAN ASSOCIATION OF FOREIGN LANGUAGE NEWSPAPERS MEMBERSHIP LABEL

Оплачувати газету треба завсіди з гори.

Гроші треба посилати в реджістрованім листї, або через експресовий або почтовий моні ордер. Моні ордер, то є грошевий переказ, котрий дістанете від почтаря або аґента на експресовім офісї, пішлїть на нашу адресу, бо без того ми не годні гроший дістати.

Дописи просить ся писати лишень на одній сторонї картки. Дописи, непригожі до друку, нищить ся, коли з гори не було назначено, що жадає ся їх звороту і не було залучено марок на зворот.

За всї оголошеня (адвертайзменти), поміщені в „Свободі“, Редакція не відповідає.

чають на покрите тих великих видатків на війско і держава мусить на них затягати щораз нові довги.

А тут на випадок війни в перших шести тижнях — звичайно найтяжших — мусить Австрія видати около тисяч мілїонів корон. Певно друге стільки гроша буде коштувати втрата спричинена застоєм в торговлї і рільництві.

Відки держава візьме стільки гроший? Першим жерелом приходів держави будуть податки і так звані військові чинитьби, до яких обовязані всї горожани держави. Дальшим жерелом будуть позички, затягнені в австро-угорськім банку. Тому тепер і стає ясно, чому австро-угорський банк не хотів в останних двох роках пускати гроший між инші меньші банки в державі. Він ховав гроші на випадок війни.

Коли би війна тривала довший час і гроші в готівцї вичерпали би ся, то держава буде мусїла завести паперові гроші, як се було вже перед 1866. р. За паперові гроші буде мусїв кождий горожанин держави продавати і купувати так, як тепер за золото. Бо треба знати, що ті паперові „пятки“ і „десятки“ і „сотки“, які випускає державний банк, се не є паперові гроші, се є лише квітки на золото. Каси банку австро-угорського мусять кождого часу за ті „банкноти“ видавати золото. В часї війни того не буде, бо на нові паперові гроші не буде в банку покритя в золотї. Така „паперова“ господарка приносить державі в часї війни найлїпшу поміч, але заразом є вона і небезпечна, бо сусіди других держав таких „паперів“ приймати не хотять і за них нічого не дають.

Очевидна річ, що та фінансова журба о гроші зменьшить ся на випадок побіди Австро-Угорщини, бо тодї побіджений ворог буде мусїв звернути ціле военне відшкодоване.

Що пише очевидець про Німеччину.

Кароль Г. фон Віґанд, берлїнський кореспондент Злученої Преси, що перебуває тепер в Гадзї (Голяндія), доносить до американських (анґлїйських) дневників у Ню Йорку таке:

Гаґа, 17. серпня. — Відтята від комунікації зі сьвітом, Німеччина заховує ся підчас війни спокійно і розважно. Ніякі сьвітові вісти тут не заходять, бо телеґрафи і підморські каблї поперетинав неприятель, щоби свобідно пускати у сьвіт всїлякі ложні вісти про німецькі военні „насильства“.

Одна з таких кривдячих Німеччину вістий каже, що 100 соціялїстичних послів до німецького парляменту зістали на розказ цїсаря страчені. нібито за противоенні демонстрації. Ся вістка є абсолютно неправдива, а такcамо неправдою є і те, що провідник німецьких соціялїстів посол Лїбкнехт і арештована перед кількома місяцями за зневагу німецьких офіцирів Роза Люксембурґ — зістали після рішеня военного суду розстрілені. Все те чиста брехня, ширена ворогами Німців на те, аби їх перед сьвітом понизити. Не застрілено, анї навіть не увязнено й одного соціялїста! Лїбкнехт і сотки тисяч инших соціялїстів борять ся за вітчину. Одинайцять соціялїстичних парляментарних послів находить ся під пору у боєвих рядах. Один з найславнїйших соціялїстичних провідників, що вийшов саме тепер на волю по відсидженю однорічної вязниці за противійскові промови, видав до членів своєї партії горячу відозву, у якій візвав всїх своїх товаришів ставати у війскові ряди і спасати свою вітчину.

Правда, що коли Анґлїя виповіла Німеччинї війну, то в Берлїнї вибухли були подекуди протианґлїйські заворушеня, підчас яких товпа напастувала Анґлїйців, але полїція всякі збіговища безпроволочно розганяла і брала в опіку нападених. Мене самого взяли за анґлїйського шпіона і арештували. Коли показала ся помилка, мене сейчас випустили на волю і сердечно перепросили.

В Берлїнї є під пору 6.000 Американців і вони ходять собі свобідно по улицях з американськими прапорцями на грудях. Німцї обходять ся з ними дуже чемно і навіть заратовують їх в потребі.

Коли в Німеччинї проголошено военний стан, то населенє Берлїна приняло сю вістку з великим патріотичним запалом, але без ніяких диких сцен. Всї стани в одну мить зрівнали ся і зєднали ся в горячім почутю бороненя своєї загроженої вітчини. На всїх домах повивішувано народні прапори, а в руках кождого мущини і кождої женщини видко було невеличкі німецькі стяги.

Рідня убитих на війнї жовнірів носила спершу чорне жалібне платє, але коли ся жалібна одіж впливала пригноблюючо на деякі части населеня, то самі жінки піддали гадку, щоби сю жалобу на якийсь час закинути.

Ґенеральний штаб має як найдокладнїйші вісти з поля війни і кермує дуже зручно цїлою военною акцією. До міста привозять заєдно ранених вояків і уміщують їх по численних вигідних шпиталях. Церкви, школи і всї публичні галї замінюють на шпиталї, щоби мати готове місце на нових пацієнтів.

В перших днях війни слїдний був певного рода застій в місцевій торговли і промислї, але тепер є весь в найлїпшім порядку. В ресторанах і готелях цїн не підвисшено, а цїни за споживні артикули по склепах зістали унормовані самими військовими властями. За фунт пшеничної муки визначено найвисшу цїну 7½ цента, за фунт житної муки 6 центів, а за фунт барабоšpl 1½ цента.

Шкільні дїти і жінки збирають останки жнива, а між ними працює в поли і 14-лїтний наслїдник баварського престола. Всї працюють згідно і пильно, бо знають, що вітчина є в небезпецї і що цїла Німеччина мусить тепер живити ся тільки плодами власної землї. Про довіз якоїнебудь поживи із заграниці нема навіть бесїди, бо на час війни Німеччина відтята зовсїм від широкого сьвіта.

Конвенційні проєкти.

66.

1. Назву Р. Н. Союза змінити на „Український Народний Союз“.

2. Місячні вкладки платити після лїт.

3. Газету „Свободу“ побільшити на 18 сторін. Щоби в ній поміщували ся всїлякі дописи з плейзів, бо тим за[illegible] ся людий до читаня.

4. Пропоную, щоби урядники позістали тіcами, коли здадуть вдоволяючі для делеґатів справозданя.

5. Уряд духовного отця знести.

6. Щоби урядником не був жаден піп, бо ми маємо досить хлопів, котрі потрафлять радити своєю власною орґанїзацією.

7. Дїтий щоби не приймати до Р. Молодечого Союза скорше як від шість місяців житя, бо се не вийде орґанїзації на пожиток. В перших шістьох місяцях найбільше дїти хорують і умирають.

8. Щоби жінка члена, котрий при вступлюваню до Союза має поверх 40 лїт житя, виповнила відповідну декларацію, у якій має бути лїкарське посьвідченє, що вона є цїлком здорова.

9. Конвенція щоби відбувала ся що 4 роки.

Стефан Модний,
член 251. відділу.

—o—

67.

1. Прошу пп. Делеґатів і Делеґаток, аби теперішний головний уряд Р. Н. Союза полишити надалї.

2. При зміні адрес „Свободи“ читачі мають много клопоту через то, що переходять з місця на місце і не отримують через пару тижнів ґазети, а не можуть инакше переписати, тільки мусять чекати аж на місячний мітинґ. Так я даю проєкт, аби був видрукований в „Свободі“ раз назавше відповідний купон, а на тім купонї щоби було довільне місце на імя і назвиско члена, число відділу і стару та нову адресу. Член, який має змінити свою адресу, виповнить сей купон і зашле просто до адмінїстрації „Свободи“. Се буде добре і для самого члена і для урядників.

3. Аби місячний розмет позістав так як дотепер, бо коли би прийшло платити від лїт, то на тім скористала би тільки молодїж, а старий член, досить, що не здужає робити, то ще мусїв би великий розмет платити.

4. Аби статут Р. Н. Союза був друкований рівночасно в українській мові і в анґлїйській, бо так є по других орґанїзаціях.

5. Кождий член, котрий платить через 30 лїт без перерви, має по тім часї отримати з своєї посмертної запомоги одну трету часть.

Дмитро Підгайний,
делеґат 288. відділу.

—o—

68.

1. Назву орґанїзації змінити на „Український Н. Союз“.

2. Розмет зменьшити, щоби був плачений все однаково, а се принесе більшу користь орґанїзації.

3. Було би добре, щоби член, котрий платить розмет через 25 лїт, міг дістати половину посмертного ще за житя, бо богато молодїжи каже: „Нащо менї гроший по смерти? А як умру, то я не дбаю! Нехай зі мною що хотять роблять!“

4. Після можности „Свободу“ зменьшити в сторонах, а зате нехай виходить щодня, бо тодї ся часопись принесе більше користи для орґанїзації.

5. Щоби посмертну запомогу змінити на 4 кляси: 1.000, 750, 500 і 250 долярів.

6. Головного орґанїзатора нам не потреба, бо він потягає великі кошти за собою, а жадного добра не придбає для орґанїзації. Для нас вистарчать місцеві орґанїзатори, котрі членів більше придбають чим головний орґанїзатор.

Георгій Бойчук,
член і секр. 242. відділу.

—o—

69.

Хвальна Редакціє! Прошу помістити кілька моїх проєктів, котрі після моєї гадки принесуть деяку користь для Р. Н. Союза.

1. Щоби змінити назву орґанїзації на „Русько-український Союз в Америцї“.

2. Щоби „Свобода“ виходила 2 рази тижнево на 8 сторін.

3. Платню редакторови знижити з 250 дол. на 200 долярів. Ті гроші лїпше ужити на инші народні цїли.

4. Урядники Р. Н. С. щоби не побирали жадної дієти в часї конвенції.

5. Щоби на конвенції вибирано урядниками всїх Українців, без ріжниці, чи він єсть пан, чи хлоп, чи піп, аби був спосібний до урядованя для добра народа.

6. Щоби Р. Н. С. не виплачав ніяких посмертних запомог за житя своїх членів, бо на тім потерпить каса Р. Н. Союза

7. Щоби Р. Н. Союз не забував і за тоті сироти, котрі зістають без вітця і матери, а пізнїйше забирають їх до чужих сиротинців і там вони пропадають раз навсе для нашого народа.

8. Щодо Р. Молодечого Союза, то кождому членови, котрий платив через 16 лїт до Р. М. Союза, а відтак перейде до Р. Н. Союза, виплатити по 20. роцї 100 долярів в дарунку. Се буде заохотою для новоприступаючих членів.

9. Щоби завести нову систему плаченя місячних вкладок, після лїт, але тільки від того часу, відколи член вступив, бо инакше могло би се принести велику втрату Союзови і членам.

Андрій Серафин,
член 12. відділу.

—o—

70.

1. Щоби назва Р. Н. Союза позістала тота сама надалї. Бо зміною назви орґанїзації не придбаємо нічого доброго анї для України, анї для Р. Н. Союза.

2. Уряд духовного управителя знести, бо Союз є народна орґанїзація, то сьвященик в такій орґанїзації не може сповняти жадних обовязків повірених йому народом, бо він мусить робити те, що йому його висша духовна власть приказує. Отже з огляду на се не повинно ся вибирати сьвящеників на жадні уряди в Р. Н. Союзі, бо вони не можуть робити на користь нашої орґанїзації, бо тим би пошкодили „Провидїню“, то єсть своїй становій орґанїзації.

3. Систему плаченя розметом замінити на степеневий податок після лїт. Тим придбаєть ся більше молодих членів до Р. Н. Союза. Члени з плейзів можуть присилати і наперед гроші, бо будуть завше однаково платили і секретарі місцевих відділів будуть мати меньше роботи як до тепер.

4. Щоби на кождих 12 відділів призначити одного члена-урядника. Сей урядник мавби ось-яку роботу: полагоджувати непорозуміня в своїх відділах, перезріти книжки, чи в порядку проваджені і орґанїзувати нових членів. Він може бути заразом і відпоручником „Просьвітної Комісії“ і колектувати для неї гроші та вписувати нових членів до „Просьвіти“. Сю роботу можна виконувати в недїлї і инші вільні від праці дни. Такий член-урядник, вибраний конвенцією, мав би більшу повагу і впливи в орґанїзованю членів, ніж місцевий секретар. Такий урядник заповів би (найменьше 30 днів наперед) свій приїзд, щоби місцеві урядники могли се розголосити на плейзї і зібрати як найбільше число Русинів. В короткій промові він може обяснити народови, до чого має стреміти і загріти в нїм духа народного до дальшого житя і до праці на народнім поли, а відтак приступити до вписуваня нових членів. Притім він може продавати книжки і портрети наших патріотів на свій дохід. Від кождого придбаного ним члена дати йому якусь нагороду, а його подорожні кошти може заплатити місцевий відділ. Притім дати йому з каси Р. Н. Союза яку малу нагороду за його працю. Колиб се було можливе, то в сей спосіб можна придбати богато членів до Р. Н. Союза і до „Просьвіти“.

5. Час би вже було подбати про молодїж, закладати для неї „Сїчи“ і дати їй якийсь моральний провід, щоби вона не розлазила ся по чужих орґанїзаціях, звичайно задля уніформів.

Николай Теплий,
член 187. відділу.

—o—

71.

Подаю під зрілу розвагу поважаним Делеґатам і Делеґаткам слїдуючі точки:

1. Параґрафи 124 і 130, котрі кажуть, що не можна засновувати нового відділу з меньше як 15 членами, треба змінити, бо вони замісць користи приносять шкоду Р. Н. Союзови. Бо коли може відділ істнувати з 6 членами, то тим більше і скорше можна новий відділ з 6 членами заснувати. Памятайте, що не в кождій місцевости можна знайти 15 членів.

2. Другу половину § 176, котра зачинаєть ся від слів: „Єсли однак окаже ся...“ і т. д., а також § 203 треба зовсїм вичеркнути зі статута. Висше згаданий параґраф звучить так: „Єсли смерть наступить з причини пиянства, або коли член поповнив злочин, за що чекає його кара смерти, тогди всї запомоги, котрі мали бути виплачені на підставі сего статута, будуть неважнені“. Подумати над тим хоч трошки, то стане ясно, що то є дуже несправедливо. Правда, що пиятика або злочин є дуже злими проступками, котрі по справедливости мають бути покарані, але повинен бути караний той, хто проступок зробив, а ніхто другий, бо в противнім разі справедливости не буде. Коли посмертної запомоги не виплатить ся по такім членї, то не той член буде караний, котрий зробив проступок, але буде покарана невинна, горем прибита нещасна позістала родина.

3. Остатний параґраф т. є. 406, звучить так: „В випадку розвязаня Р. Н. Союза з якоїнебудь причини, гроші знаходячі ся в Головній Касї і весь рухомий і нерухомий маєток Р. Н. Союза віддасть ся на русько-українські добродійні і запомогові цїли, після рішеня послїдних зборів, скликаних в тїй справі“.

Трудно зрозуміти, пощо такий параґраф є в статутї і чому його давно відтам не викинено! На місце наведених слів § 406 я пропоную такі слова: „Р. Н. Союз не може бути з жадної причини розвязаний доти, доки на американській земли Русини-Українцї і їх потомки жити будуть і будуть до него належати, хотяйби не знати в як малім числї“. На поясненє згаданого параґрафу подаю отсе: Наша славна орґанїзація Р. Н. Союз, наше єдине прибіжище і охорона, на котру ми платимо звиш двох десяток лїт, котрою гордимо ся і тїшимо ся, мала би бути з якоїнебудь причини розвязана? А Ви, члени, чи Ваші родини на случай якого нещастя чи смерти зістанете як голі в терню. От Вам і защита, висяча на волоску у воздусї! Нї! Згаданий параґраф не може мати місця в нашій славній орґанїзації, бо то булоб несправедливо супроти її членів.

4. Доконче треба нам мати в статутї хоч один робітничий параґраф, бож ми мало що не всї робітники, члени Р. Н. Союза. Прото подаю такий параґраф: „Кождий член чи членкиця Р. Н. Союза повинні по можности належати до робітничих юнїй і робітничими справами інтересувати ся, щоби тим причинити ся до піднесеня незавидної робітничої долї, щоб не бути завсе позаду других народностий. Коли прийде до страйку, то щоби жаден Союзовець не важив ся пійти за страйколома (скеба) під загрозою певної грошевої кари, а коли по упімненю не покине роботи підчас страйку, то має бути подвійно грошево покараний, а дальше і з Р. Н. Союза вичеркнений.

5. Щоби члени за житя були управнені до певної суми з посмертної запомоги, після лїт, як довго належать до Р. Н. Союза, чи то приміром 6-та часть чи 4-та або ½ запомоги, а часом і цїлу запомогу. Орґанїзація на тім нічого би не стратила, а тільки помалу сплачувала би своїх членів. Таким способом міг би Союз зрости до дуже поважного числа. Таж асекураційні товариства так роблять і приходять до великих маєтків, розумієть ся, при розумній і взірцево та ощадно веденій господарці.

6. В Р. М. Союзі треба запровадити щось лучшого, ніж дотепер було, і я в тій справі годжу ся з п. Іваном Пастущином, членом 217 відділу.

7. Щоби маєток Р. Н. Союза як найбільше берегти, щоби його члени були як найпевнїйше забезпечені. Прийде на якусь необходимо конечну русько-українську цїль дати, чи то тут в Америцї чи до старого краю, то лучше, щоб розкинути розмет по пару центів на кождого члена, щоби з головної каси не брати. Також Головний Уряд, котрий побирає сталу платню, не має побирати дієти підчас конвенції або річних засїдань, тільки має ся йому заплатити кошти подорожи і необходимі видатки.

8. Пожаданим було би, щоби „Свобода“ виходила 2 рази на тиждень при теперішнім обємі. Щоби в „Свободі“ не писалось о жадних релїґіях, чи там о релїґійних справах, тільки тогди, як вже необходима річ прийде, а і то, щоб було як можна коротко; щоби, так як дотепер, було історично-народні поучаючі оповіданя і чисто народні справи. Також вже крайна пора, щоби в нашій робітничій часописи писалось і о робітничих справах. Таж ми Союзовці, а також передплатники „Свободи“, мало що не всї робітники, о нашій справі майже нічого в ґазетї нема. Доконче треба в „Свободі“ присьвятити що найменьше одну сторону робітничій справі, щоби було поученя для наших робітників, котрих на жаль велика більшість так мало сьвідома своєї справи.

9. Щоби і надалї позістав старий уряд, скоро тільки буде можливо, бо він сповняв свій уряд знаменито, мимо так многих нападів на нашу орґанїзацію, особливо зі сторони клерикальної кліки, і відбивав їх напади знаменито. Добре булоб, щоби Сьвітла Конвенція винайшла який спосіб, аби положити конець несовісним попівським вибрикам против Р. Н. Союза.

М. Нурилов, член 106. відділу.

—o—

72.

1. Треба тут побудувати висшу українську школу і заопікувати ся сиротами померших членів, аби ті сироти не стали ся колись ворогами рідного народа.

2. Коли зміну назви Р. Н. Союза дасть ся перевести невеликим коштом, то зробити се на теперішній конвенції, а не відкладати на будуче.

3. В нашій орґанїзації треба духовного управителя, бо попередний духовний управитель звертав пильну увагу на членів і давав відповіди і поученя, як боронити Р. Н. Союз перед ворогами.

4. Фонд резервовий о 2 центи зменьшити, а ті 2 центи дати на фонд шкільний.

5. „Просьвітній Комісії“ видавати гроші більшими квотами як дотепер, щоби „Пр. Комісія“ могла розпочати свою діяльність на ширшу скалю.

6. Річні засїданя гол. виділу мають відбувати ся в домі Р. Н. Союза, бо тодї будуть меньші видатки.

7. Котрі урядники побирають сталу місячну плату, нехай на конвенції і на всїляких засїданях беруть лише половину дієти.

8. „Свобода“ щоби виходила два рази на тиждень по 6 сторін. Містити у ній лиш урядові річи і ріжні новинки, а всякі поученя для народа і оповіданя видавати раз на місяць окремою книжочкою, як напр. „Цьвітка“. Котра парафія пішле до „Свободи“ якісь зажаленя на свого духовника, то „Свобода“ має се помістити.

9. Конвенція має відбувати ся що 3 роки.

10. Гол. екз. комітетови не вільно переступати ніяких конвенційних ухвал, а коли вимагає конечність, то робити се в порозуміню і за згодою цїлого головного виділу.

11. Коли дитина належить до Р. Мол. Союза від 6-го до 16-го року житя, то по упливі тих 10 лїт виплатити її родичам 50 долярів. Для молодежи треба завести систему після лїт, а посмертне поділити на 4 кляси: 1.000, 500, 250 і 100 долярів. Коли якийсь член Р. Н. Союза має в Р. М. Союзї двоє або троє дїтий, а ті дїти дійдуть до 16-го року житя, то він не годен тодї платити три або чотири розмети нараз. Вже се одно наводить на думку, що в Р. Нар. Союзї треба завести якийсь новий спосіб плаченя.

Михайло Ткачишин, делеґат 218. відділу.

ЗВІТ

ГОЛОВНОЇ КОНТРОЛЬНОЇ КОМІСІЇ РУСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА З ПЕРЕВЕДЕНОЇ КОНТРОЛІ НА ДНЯХ ВІД 10-го ДО 15-го СЕРПНЯ 1914 Р.

(Звіт обіймає діяльність Р. Н. Союза за час двох літ т. є. від 1-го серпня 1912 р. до 31-го липня 1914 р.).

—o—

РЕКОРДОВЕ СПРАВОЗДАНЄ Р. Н. СОЮЗА.

Приріст членів.

	нові члени	наново пр.	з пер. л.
1912 рік.			
Вересень	391	55	23
Жовтень	396	84	41
Падолист	431	38	33
Грудень	775	83	50
1913 рік.			
Січень	488	53	60
Лютий	434	58	76
Марець	488	70	49
Цьвітень	333	49	42
Май	339	54	43
Червень	449	53	32
Липень	544	78	54
Серпень	448	68	42
Вересень	595	52	50
Жовтень	424	56	34
Падолист	342	85	55
Грудень	731	92	85
1914 рік.			
Січень	520	68	38
Лютий	635	60	48
Марець	451	94	64
Цьвітень	350	66	30
Май	483	87	47
Червень	589	104	37
Липень	338	75	63
Разом	10.974	1.582	1.096

Від 1-го вересня 1912 р. до 31-го липня 1914 р.:

Принято нових членів до Р. Н. Союза	10.974
Принято наново в члени Р. Н. Союза	1.582
Принято з переступними листами	1.096
Від послідної конвенції прибуло разом	13.652

Убуток членів.

	суспенд.	виключ.	вид. пер. л.	помер.
1912 рік.				
Вересень	126	127	27	6
Жовтень	134	95	41	6
Падолист	145	62	34	9
Грудень	119	77	59	8
1913 рік.				
Січень	105	80	47	11
Лютий	150	88	85	9
Марець	124	99	59	14
Цьвітень	152	82	40	21
Май	168	101	47	11
Червень	190	107	41	11
Липень	233	100	67	17
Серпень	137	100	53	15
Вересень	151	111	45	12
Жовтень	203	107	36	7
Падолист	175	79	80	12
Грудень	183	123	64	11
1914 рік.				
Січень	173	79	47	10
Лютий	202	112	43	19
Марець	208	131	48	14
Цьвітень	215	144	34	8
Май	241	108	45	19
Червень	258	117	55	13
Липень	292	97	61	14
Разом	4.084	2.326	1.159	277

Від 1-го вересня 1912 р. до 31-го липня 1914 р.:

Разом суспендовано	4.084
Разом вичеркнено всїх членів	2.326
Разом взяло переступні листи	1.159
Разом померло всїх членів	277
Від послідної конвенції убуло разом	7.846

ЗІСТАВЛЕНЄ.

З днем 1-го вересня 1912 р. число членів в Р. Н. Союзї виносило	14.743
Від 1-го вересня 1912 р. до 31-го липня 1914 р. т. є за час 23-ох місяців (від послїдної XII. Головн. Конв. Руського Народного Союза): прибуло членів	13.652
Разом	28.395
В тім самім часї убуло	7.846
З кінцем липня 1914 р. Р. Н. Союз числив	20.549

Від 1-го вересня 1912 р. до 31-го липня 1914 р. т. є за час 23-ох місяців (від XII. Голов. Конв. Р. Н. Союза) побільшив ся Р. Н. Союз о 5.806 членів.

—o—

РЕКОРДОВЕ СПРАВОЗДАНЄ Р. М. СОЮЗА.

Приріст членів.

	нові члени	нан. пр.	з пер. л.	Разом
1912 рік.				
Вересень	50	3	1	54
Жовтень	88	—	2	90
Падолист	120	4	—	124
Грудень	138	2	8	148
1913 рік.				
Січень	211	—	11	222
Лютий	319	—	6	325
Марець	295	—	16	311
Цьвітень	251	6	8	265
Май	130	1	2	133
Червень	128	5	—	133
Липень	136	8	—	204
Серпень	130	63	7	200
Вересень	123	68	4	135
Жовтень	112	14	—	126
Падолист	121	8	7	136
Грудень	157	29	8	194
1914 рік.				
Січень	129	6	1	136
Лютий	166	5	1	172
Марець	197	6	1	204
Цьвітень	131	5	1	137
Май	160	8	7	175
Червень	146	10	4	160
Липень	128	23	11	162
Разом	3.566	274	106	3.946

Від 1-го вересня 1912 р. до 31. липня 1914 р.:

Принято нових членів	3.566
Принято наново в члени	274
Принято з переступними листами	106
Від послідної конвенції прибуло разом	3.946

Убуток членів.

	вичеркн.	вид. п. л.	до РНС.	помер.	Разом
1912 рік.					
Вересень	18	5	4	1	28
Жовтень	26	10	8	—	44
Падолист	28	4	3	—	35
Грудень	39	9	8	—	56
1913 рік.					
Січень	27	1	2	4	34
Лютий	21	12	1	—	34
Марець	35	23	4	1	63
Цьвітень	16	1	—	—	17
Май	28	5	—	5	38
Червень	116	6	—	1	123
Липень	21	—	4	4	29
Серпень	47	12	2	7	68
Вересень	29	5	2	5	41
Жовтень	33	2	—	5	40
Падолист	19	9	—	3	31
Грудень	63	9	10	1	83
1914 рік.					
Січень	22	4	7	3	36
Лютий	40	1	1	—	42
Марець	36	1	3	—	40
Цьвітень	41	2	1	2	46
Май	58	7	2	2	69
Червень	39	4	2	2	47
Липень	47	8	10	1	66
Разом	849	140	74	47	1.110

Від 1-го вересня 1912 р. до 31. липня 1914 р.:

Вичеркнено за неплаченє місячного	849
Взяли переступні листи	140
Перейшло до Р. Н. Союза (дорослих)	74
Померло	47
Разом	1.110

ЗІСТАВЛЕНЄ.

З днем 1-го вересня 1912 р. число членів в Р. М. Союзї виносило	1.950
Від 1-го вересня 1912 р. до 31-го липня 1914 р.: т. є за час 23-ох місяців (від послїдної XII. Голов. Конв. Руського Народн. Союза): прибуло разом	3.946
Разом	5.896
В тім самім часї убуло	1.110
З кінцем липня 1914 р. Р. М. С. числив	4.786

Від 1-го вересня 1912 р. до 31-го липня 1914 р. (від XII. Голов. Конв., в протягу 23-ох місяців). Р. М. Союз побільшив ся о **2.836** членів.

Зріст Р. Н. Союза і Р. М .Союза від послїдної XII. Голов. Конвенції представляє ся як слїдує:

На послїдній XII. Головній Конвенції:	
Р. Н. Союз числив	14.743 членів
Р. М. Союз числив	1.950 членів
Разом	16.693 членів
З днем 31-го липня 1914 р.:	
Р. Н. Союз числив	20.549 членів
Р. М. Союз числив	4.786 членів
Разом	25.335 членів
Руський Народний Союз побілшив ся о	5.806
Руський Молодечий Союз побільшив ся о	2.836
Р. Н. С. і Р. М. С. разом побільшили ся о	8.642

З днем 31-го липня 1914 Р. Н. Союз і Р. М. Союз разом числять 25.335 членів.

—o—

ФІНАНСОВЕ СПРАВОЗДАНЄ Р. Н. СОЮЗА.

I. РУСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ.

а) Касовий оборот.

Приходи:

Серпень 1912 р.	14.823.71
Вересень	14.400.22
Жовтень	18.418.54
Падолист	15.220.68
Грудень	19.678.33
Січень 1913 р.	17.570.98
Лютий	16.200.24
Марець	16.769.61
Цьвітень	21.666.33
Май	24.866.63
Червень	16.893.71
Липень	23.471.79
Серпень	17.568.16
Вересень	26.924.17
Жовтень	26.612.51
Падолист	18.296.69
Грудень	23.242.57
Січень 1914 р.	27.278.30
Лютий	19.766.26
Марець	25.025.40
Цьвітень	24.075.74
Май	24.110.32
Червень	31.610.94
Липень	26.598.39
Разом виплинуло до каси Р. Н. С. за час від 1. серпня 1912 до 31. липня 1914 р.	511.090.22

Розходи:

Серпень 1912 р.	12.117.46
Вересень	9.957.98
Жовтень	27.725.11
Падолист	16.329.48
Грудень	12.765.78
Січень 1913 р.	15.506.08
Лютий	14.964.61
Марець	18.595.29
Цьвітень	31.961.15
Май	24.071.81
Червень	15.976.95
Липень	24.192.97
Серпень	17.992.31
Вересень	25.331.67
Жовтень	13.006.38
Падолист	20.331.42
Грудень	22.095.74
Січень 1914 р.	27.042.52
Лютий	16.917.98
Марець	17.680.16
Цьвітень	21.928.11
Май	17.376.16
Червень	30.116.73
Липень	20.891.65
Разом виплачено з каси Р. Н. С., за час від 1. серпня 1912 до 31. липня 1914 р.	474.875.50

Загальний прихід (за час від 1. серпня 1912 р. до 31. липня 1914 р.)	511.090.22
Загальний розхід (за час від 1. серпня 1912 р. до 31. липня 1914 р.)	474.875.50
Надвишка готівки з дня 31. липня 1914 р.	36.214.72
Готівка з дня 1. серпня 1912 р. (XII. конв. у Вілксбері)	106.384.06
Готівка за рент від реальности Р. Н. С.	6.345.50
Загальний стан готівки з дн. 31. липня 1914 р.	148.944.28

б) Зіставленє маєтку.

Чинний стан.

Готівка	$148.944.28	
На позичках	33.600.00	
Реальність	19.500.00	
Позичка „Свободи"	25.975.57	**$228.019.85**

Довжний стан.

Власні фонди:		
Резервовий	$121.057.20	
Розпорядимий	24.607.07	
Убогих	11.680.57	
Шкільний	9.903.23	$167.248.07
Чужі фонди:		
Сирітський		60.771.78
		$228.019.85

—o—

II. РУСЬКИЙ МОЛОДЕЧИЙ СОЮЗ.

а) Касовий оборот.

Приходи:

Серпень 1912 р.	442.99
Вересень	407.04
Жовтень	450.64
Падолист	472.92
Грудень	545.57
Січень 1913 р.	636.41
Лютий	613.46
Марець	615.95
Цьвітень	571.07
Май	628.57
Червень	600.30
Липень	999.24
Серпень	678.33
Вересень	703.90
Жовтень	657.65
Падолист	764.71
Грудень	846.52
Січень 1914 р.	1.164.48
Лютий	980.29
Марець	981.47
Цьвітень	941.11
Май	1.029.94
Червень	1.068.10
Липень	1.423.56
Разом вплинуло до каси за час від 1. серпня 1912 до 31. липня 1914 р.	18.224.22

Розходи:

Серпень 1912 р.	15.00
Вересень	37.00
Жовтень	20.00

Падолист	20.00
Грудень	20.00
Січень 1913 р.	298.50
Лютий	420.00
Марець	120.00
Цьвітень	20.00
Май	220.00
Червень	320.00
Липень	320.00
Серпень	220.09
Вересень	670.00
Жовтень	420.00
Падолист	120.00
Грудень	120.00
Січень 1914 р.	439.50
Лютий	120.00
Марець	420.00
Цьвітень	144.60
Май	320.00
Червень	620.00
Липень	541.85

Разом виплачено з каси за час від 1. серпня 1912 до 31. липня 1914 р.	6.286.45	
Загальний приход (від 1. серпня 1912 р. до 31. липня 1914 р.)		18.224.22
Загальний розхід (від 1. серпня 1912 р. до 31. липня 1914 р.)		6.286.45
Надвишка готівки з дн. 31. липня 1914 р.		11.937.77
Готівка з 1. серпня 1912 р.		16.712.46
Загальний стан готівки з дн. 31. липня 1914 р.		28.650.23

б) Зіставлене маєтку.

Чинний стан.

Готівка **$28.650.23**

Довжний стан.

Резервовий фонд **$28.650.23**

—o—

СПРАВОЗДАНЄ ДРУКАРНЇ Р. Н. СОЮЗА.

а) Касовий оборот.

Приходи:

1912 рік.	
Готівка в міс. серпня остала	674.78
Вересень	2.058.32
Жовтень	3.097.34
Падолист	6.112.76
Грудень	2.218.82
1913 рік.	
Січень	3.480.72
Лютий	2.059.01
Марець	4.557.80
Цьвітень	2.254.97
Май	2.224.37
Червень	2.452.31
Липень	2.599.44
Серпень	4.161.49
Вересень	2.268.25
Жовтень	2.401.02
Падолист	3.424.06
Грудень	2.899.58
1914 рік.	
Січень	3.975.32
Лютий	6.565.16
Марець	2.863.53
Цьвітень	2.641.34
Май	4.703.42
Червень	3.180.76
Липень	2.852.60
Разом	75.727.17

Розходи:

1912 рік.	
Вересень	1.729.83
Жовтень	2.464.80
Падолист	6.494.62
Грудень	2.351.63
1913 рік.	
Січень	3.070.54
Лютий	2.886.30
Марець	2.504.10
Цьвітень	2.044.09
Май	2.637.34
Червень	2.904.43
Липень	3.210.40
Серпень	2.999.38
Вересень	2.659.96
Жовтень	2.719.21
Падолист	3.102.09
Грудень	3.629.76
1914 рік.	
Січень	4.887.30
Лютий	2.912.50
Марець	4.096.50
Цьвітень	2.868.89
Май	6.288.89
Червень	3.384.18
Липень	2.733.18
Разом	74.580.59

Загальний приход (за час від 1. вересня 1912 р. до 31. липня 1914 р.)	75.727.17
Загальний розхід (за час від 1. вересня 1912 р. до 31. липня 1914 р.)	74.580.59
Надвишка каси з дн. 31. липня 1914 р.	1.146.58
Депозит за електрику в „Поблік Сервіс Ко.	100.00
Загальний стан готівки з дн. 31. липня 1914 р.	1.246.58

Перегляд поодиноких рахунків.

I. Готівка в касі з днем 31. липня 1914 р.		**1.246.58**
II. Вартість уряджения друкарні: закуплено друкарню дня 25-го липня 1908 р. за		16.855.00
Закуплено інвентар (за час від 23. липня 1908 р. до 7. жовтня 1912 р.:		
а) черенки і друкарські прибори	1.012.07	
б) машини, прибори до машин до друку, мотори і матриці до машин до складаня	2.118.03	
в) уряджене офісів і робітні	226.34	
г) олово до машин „лінотайп"	402.32	
	20.644.36	
Процент за з'ужите матеріялів і машин	9.909.12	
	10.735.24	
Закуплено інвентар (за час від 8. жовтня 1912 р. до 31-го липня 1914 р.:		
а) черенки і друкарські прибори	1.116.49	
б) машини до друку і до складаня, мотори, прибори до машин і матриці	16.849.63	
в) уряджене офісів і робітні	624.97	
г) олово до машин (лінотайп)	411.15	
	19.002.24	
Процент за з'ужите матеріялів і машин	1.920.00	
	17.082.24	
Вартість уряджена, закупленого в часі від 25. липня 1908 р. до 7. жовтня 1912 р.	10.735.24	
Вартість уряджена, закупленого в часі від 7. жовтня 1912 р. до 31. липня 1914 р.	17.082.24	
Вартість цілого уряджена з дн. 31. липня 1914 р.		**27.817.48**
III. Вартість друків, книжок і бібліотека „Свободи":		
а) Вартість книжок власного накладу (ціна коштү)	2.500.00	
б) Вартість книжок закуплених до перепродажи (ціна коштү)	150.00	
в) Вартість бібліотеки ред. „Свободи"	86.85	
Вартість загальна книг і бібліотеки		**2.736.85**
IV. Запас паперу і инших матеріялів:		
а) папір на календар Р. Н. С. на 1915 р.	963.81	
б) папір на друки видавництва „Просьв. Комісії" і запас коверт, тикетів і т. и.	300.00	
Загальна вартість паперу		**1.263.81**
V. Довжники:		
а) Р. Н. Союза за „Свободу" за міс. липень (сю суму отримано в міс. серпни)	2.058.80	
б) „Просьвітна Комісія" за друки (на сей довг отримано в міс. серпни $612.27)	1.106.37	
в) Відділи Р. Н. Союза за друки і за оголошеня приватні	336.94	
г) виплати на рахунок праць при календари Р. Н. С. на 1915 р.	125.00	
		3.627.11
VI. Позички від Р. Н. Союза:		
На закупно друкарні дня 25. липня 1908	16.855.00	
На закупно машини „лінотайп"	3.359.00	
На закупно машини до друку зв. „Дуплекс Прес"	9.850.00	
На черенки до слов. „Свободи" 1909 р.	220.57	
Разом	30.284.57	
Сплачено Р. Н. Союзови	4.309.00	
Остає довг з днем 25. липня 1914 р.		**25.975.57**

б) Зіставлене маєтку.

Чинний стан.

Готівка	1.246.58
Уряджене друкарні (машини і інвентар)	27.817.48
Книгарня, друкні бібліотека редакції	2.736.85
Запас паперу і инших матеріялів	1.263.81
Довжники	3.627.11
Разом	**36.691.83**

Довжний стан.

Позичка в Р. Н. Союзі	$25.975.57
Чистий маєток „Свободи"	10.716.26
Разом	**36.691.83**

—o—

ЗАГАЛЬНИ БІЛЯНС Р. Н. СОЮЗА.

з днем 31. липня 1914 р.

Чинний стан.

I. Р. Н. Союз:		
Готівка	$148.944.28	
На позичках	33.600.00	
Реальність	19.500.00	
Позичка „Свободи"	25.975.57	$227.019.85
II. Р. М. Союз:		
Готівка	$28.650.23	28.650.23
III. Друкарня Р. Н. Союза:		
Готівка	$1.246.58	
Уряджене (машини і інвентар)	27.817.48	
Книгарня, друки і бібл. ред.	2.736.85	
Запас паперу і ин. матер.	1.263.81	
Довжники	3.627.11	36.691.83
Разом		**$293.361.91**

Довжний стан.

I. Р. Н. Союз:		
Фонд резервовий	$121.057.20	
„ розпорядимий	24.607.07	
„ убогих	11.680.57	
„ шкільний	9.903.23	
„ сирітський	60.771.78	$228.019.85
II. Р. М. Союз:		
Фонд резервовий	$28.650.23	28.650.23
III. Друкарня Р. Н. Союза:		
Чистий маєток друкарні	$10.716.26	
Позичка в Р. Н. С.	25.975.57	36.691.83
		$293.361.91

ВЛАСНИЙ МАЄТОК Р. Н. СОЮЗА.

Власний маєток цілого Р. Н. Союза складає ся зі слідуючих фондів:

1. Фонд резервовий Р. Н. С.	$121.057.20
2. „ розпорядимий	24.607.07
3. „ убогих	11.680.57
4. „ шкільний	9.903.23
5. „ резервовий Р. М. С.	28.650.23
6. „ резервовий друкарні	10.716.26
Разом	**$206.614.56**

Власний маєток цілого Р. Н. Союза виносить з дн. 31. липня 1914 р. $206.614.56.

УЛЬОКОВАНЄ ГОТІВКИ.

Готівка Р. Н. Союза, Р. М. Союза і друкарні виносить $178.841.09 і є уміщена на книжках ощадности в банках, як слідує:

1. The Market Street National Bank of Shamokin, Pa.		$29.393.30
2. The Market Street National Bank of Shamokin, Pa.		2.660.09
3. The Market Street National Bank of Shamokin, Pa.		419.80
4. Dime Trust and Save Deposit Co. of Shamokin, Pa.		35.646.15
5. The National Bank of Shamokin, Pa.		29.465.01
6. The National Bank of Shamokin, Pa.		11.675.56
7. Peoples Savings and Trust Co. of Hazleton, Pa.		5.841.48
8. The First National Bank of McAdoo, Pa.		13.642.86
9. Union Trust Co. of Jersey City		7.811.77
10. The First National Bank of McAddo, Pa.		6.345.50
11. Shamokin Banking Company of Shamokin, Pa.		7.610.33
12. Dime Trust and Deposit Co. of Shamokin, Pa.		4.379.61
13. The Guarantee Trust and Save Deposit Co. Shamokin, Pa.		20.581.58
14. The Market Street National Bank of Shamokin, Pa.		7.819.12
15. The New Jersey Title Guarantee and Trust Co., Jersey City, N. J.		1.012.23
16. Public Service Co., Jersey City, N. J.		100.00
Разом найдено на банкових книжочках		183.803.79
Нескешовані чеки Р. Н. Союза і Р. М. Союза	5.596.96	
Нескешовані чеки друкарні Р. Н. Союза	115.61	5.712.57
		178.091.22
Підручна готівка у касієра А. Шарипова	499.91	
Підручна готівка і завідателя друкарні А. Савки	249.96	749.87
Разом найдено стан готівки з 31. липня 1914 р.		178.841.09

Контроля виказала, що діловодство, книговодство і каса у всіх галузях Р. Н. Союза є дуже старанні. З великим признанєм належить піднести працю і посьвяту урядників в совіснім і точнім виповнюваню своїх обовязків. В першій мірі належить піднести їх заслуги коло сьвітлого розвою нашої організації, чого доказом є незвичайний приріст членів, який виносить за послідні 2 літа в Р. Н. С. і Р. М. С. 8.642 членів. В міру того зросли і фонди та власний маєток Р. Н. Союза. Фонди Р. Н. Союза зросли за послідні два літа майже в двоє: приріст фондів виносить $126.855.47. Власний маєток Р. Н. Союза зріс о $113.552.15. Всі фонди Р. Н. Союза є уміщені в безпечних банках.

Джерзи Сіти, Н. Дж., дня 15 серпня 1914 р.

о. В. Балог. С. Милянович. Й. Ялечко.

Головні Контр. Руськ. Народ. Союза в Америці.

Головний Уряд „Р. Н. Союза".

ПРЕДСІДАТЕЛЬ:
Дмитро Капітула,
Box 565, McAdoo, Pa.

МІСТО-ПРЕДСІДАТЕЛЬКА:
Марія Білик,
1710 W. 44th St., Chicago, Ill.

МІСТО-ПРЕДСІДАТЕЛЬ:
Василь Суван,
Whiting, Ind.

СЕКРЕТАР РЕКОРДОВИЙ:
Михайло Угорчак,
Box 76, Jersey City, N. J.

СЕКРЕТАР ФІНАНСОВИЙ:
Семен Ядловський,
Box 76, Jersey City, N. J.

КАСІЄР:
Алексій Шаршонь,
524 Pine & Franklin Sts., Shamokin, Pa.

КОНТРОЛЬНА КОМІСІЯ:
о. В. Балог,
550 John St., Whiting, Ind.
Стефан Милянович,
193 Grand St., Jersey City, N. J.
Йосиф Ялечко,
Box 156, Ramey, Pa.

РАДНІ:
Іван Глова,
521 N. Shamokin St., Shamokin, Pa.
Николай Ваверчак,
720 Charles St., Perth Amboy, N. J.
Володимир Каськів,
56 Sussex Str., Jersey City, N. J.
Петро Мотало,
1436 W. Erie St., Chicago, Ill.
о. Мирон Данилович,
11 Chmelnicky St., Ansonia, Conn.
Андрій Гальчак,
257 Churchil St., McKees Rocks, Pa.

РЕДАКТОР „СВОБОДИ":
Осип Стеткевич,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

ЗАВІДАТЕЛЬ „СВОБОДИ":
Андрій Савка,
83 Grand St., Jersey City, N. J.

Головна Канцелярія „Р. Н. Союза" находить ся під числом 83 Grand St., (у власнім домі) Jersey City, N. J.

ПРОСЬВІТНА КОМІСІЯ:
Др. В. Сіменович, предсідатель,
4105 N. Avers Ave. Chicago, Ill.
Е. Струтинська, секр.,
714 Bickerdike St., Chicago, Ill.
о. В. Балог,
550 John St., Whiting, Ind.
Д. Андрейко,
147 Broad St., New Britain, Conn.
Др. І. Копистянський,
W. Pine St., Shamokin, Pa.
Ю. Павчак,
68 N. 8 St., Brooklyn, N. Y.

ПОСМЕРТНІ ВІСТИ.

Зганич Іван, член від. 9. Вступив до Р. Н. Союза 4-го грудня 1900 р. Походив з села Березня, стол. Унґвар, Угорщина. Помер на внутрішну слабість дня 1-го липня 1914 р.

Горбаль Алексій, член від. 10. Вступив до Р. Н. Союза 1-го марця 1897 р. Походив з села Бортне, повіт Горлиці, Галичина. Втопив ся дня 20-го червня 1914 р.

Бончак Іван, член від. 78. Вступив до Р. Н. Союза дня 1-го липня 1903 р. Походив з села Морохова, повіт Сянок, Галичина. Зістав забитий в роботі дня 16-го липня 1914 р.

Косола Михайло, член. від. 160. Вступив до Р. Н. Союза дня 24-го липня 1912 р. Походив з села Серники долішні, повіт Рогатин, Галичина. В наслідок внутрішної слабости помер дня 18-го липня 1914 р.

Цьвєкало Петро, член від. 203. Вступив до Р. Н. Союза 5-го жовтня 1908 р. Походив з місточка Мости Великі, повіт Жовква, Галичина. Помер на водячку дня 21-го липня 1914 р.

Кріль Андрій, член від. 218. Вступив до Р. Н. Союза дня 30-го січня 1913 р. Походив з села Ольшаниця, повіт Ліско, Галичина. Помер дня 10. липня 1914 р. на запалене кишки.

Гринько Йосиф, член від. 239. Вступив до Р. Н. Союза дня 31-го марця 1911 р. Походив з села Сьмільник, повіт Ліско, Галичина. Помер на запалене дня 29-го червня 1914 р.

Дорунда Михайло, член від. 265. Вступив до Р. Н. Союза дня 21-го січня 1910 р. Походив з села Ганковець, стол. Унґвар, Угорщина. Помер через попалене в майнах дня 22. червня 1914 р.

Лужецький Проніп, член від. 304. Вступив до Р. Н. Союза дня 24-го січня 1914 р. Походив з сила, Завадка, повіт Турка, Галичина. Помер на серцеву слабість дня 17-го липня 1914 р.

Прокоп Іван, член від. 326. Вступив до Р. Н. Союза дня 19-го жовтня 1912 р. Походив з села Пельна, повіт Сянок, Галичина. Зістав забитий в майнах дня 22-го червня 1914 р.

Синутка Катерина, членкиця від. 361. Вступила до Р. Н. Союза дня 28-го липня 1913 р. Походила з села Синева, повіт Сянок, Галичина. Померла на внутрішну слабість дня 23-го липня 1914 р.

В. І. Н.

РУХ В ВІДДІЛАХ Р. Н. СОЮЗА.

НЮ ЙОРК, Н. Й. Тов. „Поміч в Чужині", від. 215, подає до відома, що дня 8. серпня с. р. на місячнім мітінґу зрезиґнували слідуючі члени уряду Тов.: Ф. Корендович, предс. і М. Німчиньский секр. На їх місце вибрані: Л. Залшика, предсідатель а Ф. Мачуба заст. предс.; Ф. Зихорський, секретар; Ю. Чіп, заст. секр. Мітінґи будуть відбувати ся в перву суботу в місяци, в гали під числом 134. Е. 7-ма улиця, Ню Йорк. Слідуючий мітінґ відбуде ся дня 5-го вересня с. р. у висше згаданім місци. Кореспонденції у всяких справах товариства просить ся висилати на адресу: Франк Зяхорський, 2 Jane Str., New York., N. Y.

ШИКАГО, ІЛЛ. Уряд Бр. сьв. О. Николая, від. 106, повідомляє всіх членів братства, що в четверту неділю місяця т. є. 23-го серпня с. р. відбуде ся мітінґ. На сей мітінґ обовязані явити ся всі члени братства, бо є богато важних справ до полагодженя. Також будемо приймати нових членів. Неявившийся член заплатить 50 центів а урядник $1.00 кари. — Ник. Гурей, предс., Йос. Коцоловський, секр.

ШЕВЧЕНКІВСЬКИЙ ЮВИЛЕЙНИЙ ОБХІД В НОРТГЕМПТОН, ПА.

дня 30-го серпня 1914 р.

Програма:

Часть І.

О год. 5-ій пополудни похід всіх Товариств з бандою.

Часть II.

7.30 точно концерт.

1. Вступне слово.
2. Гимн амер. Українців — Людкевич.
3. „Розрита могила", Шевченка — деклямація.
4. „В гаю зеленім". дует.
5. „За рідний край", Шевченка — деклямація.
6. „Думи мої", Вороблевича — мішаний хор.
7. „Не чужого ми бажаєм", Вербицького — дуст.
8. „Вилітали орли".
9. Відчит про Шевченка.

Часть III.

Представлене „Назар Стодоля" в III-ох діях — Шевченка.

Просить ся всіх правдивих Українців о численну участь в народнім святі!

ПОЗІР РУСИНИ З БОФАЛО І ОКОЛИЦІ!

Братство сьв. Івана Хрестителя. від. 15. Р. Н. С. в Бофало, Н. Й.

ДАЄ ДНЯ 7-го ВЕРЕСНЯ 1914 р.

В ЧЕСТЬ ВП. ДЕЛЄҐАТІВ XIII. КОНВЕНЦІЇ Р. Н. Союза

ПРЕДСТАВЛЕНЄ

„ПЕЩЕНА ДИТИНА"

образ з житя народа в 4-ох актах.

ОСОБИ:

Іван	О. Риджик
Олена, І. і II. акт	Н. Зиньчик
Олена, III. і IV. акт	М. Бренькач
Дмитро	І. Турило
Галя	М. Маласт
Мортко	М. Слєпач
Стефан	І. Шафран
Данило	І. Котелець
Петро	О. Риджик
Гриць	М. Костецький
Мартин	Ст. Гаравуз
Касуня	А. Ґузий
Іваньо	М. Мидаян
Павло	М. Шяфран

Режісер: Іван Попелюк.

Початок о год. 7-ій веч. в гали В. Куцевича 930 Grant Street.

ВСТУП: 50, 35 і 25 ЦЕНТІВ.

Дохід призначений на церков.

ЗА КОМІТЕТ:
М. Гаравус, секр.

35*

РОЗМЕТ Р. Н. СОЮЗА ЗА МІСЯЦЬ СЕРПЕНЬ 1914 р.

Член на ціле посмертне платить $1.25 на половину посмертного 73 цнт.

ДРУКИ.

Книжочки платничі для вписуваня місячн. вплат членів до Братств і Товариств, 50 штук	3.50
Помяник за померших	10
Листові папери. Листи з вінєтою Т. Шевченка, М. Лисенка, Ів. Франка, Богдана Хмельницького, М. Драгоманова, за штуку	2
Книжки для опікунів хорих	1.00
Сьвідоцтва лікарські для хорих членів Бр. і Товариств	3
Портрет Т. Шевченка	20

Пишіть на адресу:
„SVOBODA"
83 Grand St., Jersey City, N. J.

СЕРІЯ ПЕРЕПИСНИХ ЛИСТКІВ.

1) Т. Шевченко (з портрета Крамского). 2) Шевченко в молодім віці. 3) Шевченко в неволи (з властноручного портрета), 4) Родинна хата Т. Шевченка, 5) Могила Т. Шевченка в Каневі над Дніпром.

5 КАРТОК 15 ЦЕНТІВ

ВРАЗ З ПЕРЕСИЛКОЮ.

Картки виконані в трох кольорах і прикрашені взорами в народних мотивах.

Для тих, що замовляють більше число карток даємо опуст.

Сі картки можна розпродувати при всяких нагодах: на концертах устроюваних в память Т. Шевченка, на представленях і приватно.

Спішіть з замовленями на адресу:

„SVOBODA"
83 Grand Street, Jersey City, N. J.

КНИЖОЧКИ ПЛАТНИЧІ

для Братств і Товариств до вписуваня місячних вкладок, можна дістати в друкарни „Свобода" по ціні 7 цнт. штука.

R. J. Glick Агент всенурацийний від огня.

Офіс находить ся ... 29 WILLIAM McCONNEL BUILDING SHAMOKIN, PA.

ШКОЛА АКУШЕРІЇ! УЧІТЬ СЯ АКУШЕРІЇ В НАШІЙ ШКОЛІ, АБО У СЕБЕ ДОМА. ПО УКІНЧЕНЮ ВИДАЄМО ДИПЛЬОМ. Лічимо успішно всякі слабости мущин, женщин і дітий. Адресуйте: Dr. C. DEUTSCH, School of Midwifery 229 E. 14th St., Dpt. S. New York, N. Y. Telephone: Stuyvesant 933.

$1.00 місячно! НА КОРОТКИЙ ЧАС ЛИШЕ ПРОДАЄМО НАШ ВЕЛИЧАВИЙ ФОНОГРАФ „ІНТЕРНАЦІОНАЛЬ Ч. 5." ЗА ПОЛОВИНУ РЕГУЛЯРНОЇ ЦІНИ!

ЗІ ВЗГЛЯДУ НА РЕКЛЯМУ ДАЄМО КОЖДОМУ КУПЦЕВИ З КОЖДОЮ МАШИНОЮ НАШОЮ 40 РУСЬКО УКРАЇНСЬКИХ СПІВАНОК ЦІЛКОМ ДАРОМ А ТАКОЖ І 10 ЛІТНУ ГАРАНЦІЮ НА ПИСЬМІ!

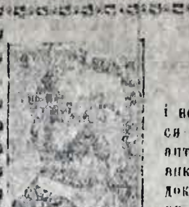
Жадаємо малий задаток і висилаємо фонограф і рекорди на 3 місяці безплатної проби!

Наколи будеш задоволений, платиш по $1.00 місячно!

Найбільший склад ріжнородних фонографів і грамофонів і рекордів в кождім язиці по найнизших цінах!

ПО ІНФОРМАЦІЇ ЗВЕРТАЙТЕСЬ АБО ПИШІТЬ ДО КРАЯНА ІВ. РУДЕНСЬКОГО

INTERNATIONAL PHONOGRAPH CO., 196 E. HOUSTON ST., Dep. 49. NEW YORK, N. Y.

Жерело здоровля

Проф. ОВЕН переконав ся, що люди терпячі і не є в силі позбутись терпінь тому, бо звертаються до докторів, не посідаючих практики або до аптикарів, які не мають права на лічене. Щоб викорінити недугу, треба конечно удатись до доктора-специяліста, котрий посідає фаховий дух і обширну практику.

Проф. ОВЕН має не лише фахову специялісти, але і обширну 34-літну практику, яку набув через часте лічене і в Льондонській шпиталю „Ді Грейт Госпітал оф Лондон" через що є обзнакомлений з людським організмом до того степени, що нема для него недуги, якої він цілковито не вилічив би, з якої то причини люди і називають його штуку і відомости „ЖЕРЕЛОМ ЗДОРОВЛЯ".

Ґарантує він за цілковите вилічене звичайних, ... і хронічно-застарілих недуг.

СЕКРЕТНІ МУЖЕСЬКІ І ЖЕНСЬКІ НЕДУГИ. Нема ... якого Проф. ОВЕН в коротнім часі не вилічив би ... недуги. Нема доктора в Америці, який отримав би тілько подяк за цілковите вилічене, як Проф. ОВЕН.

Длятого, наколи долягає Вам яка-небудь недуга, то опишіть її докладно з увагою і пришліть на адресу

Prof. OWEN, M. D.
221 E. 17th St., Dep. Y NEW YORK, N. Y.

Ті, котрі хочуть бути лично оглянені, можуть приходити в будні дни від год. 10-ої рано до 5-ої вечер. У вівторки і пятниці від год. 10-ої рано до 8-ої вечер, а в неділі і свята від 10-ої рано до 1-ої пополудни. 26—31

Особливих 7 ПОЖИТОЧНИХ РІЧИЙ ВАРТОСТИ $25.00 лиш за $5.95

ГРОШИЙ НЕ ВИСИЛАЙТЕ. ГРОШИЙ НЕ ВИСИЛАЙТЕ. 38—48

Найбільша нагода, яка коли була. Рідка нагода в тих літах. Щоби познакомити покупців з нашими новими зелізничими годинками і иншими річами, ми пішлемо сю гарну ґравіровану жіночу або мужеську годинку з осередком виадженим дорогоцінними камінями за $5.95, з додатком ніклюваного револьвера на 7 вистрілів, пачку Гавана цигарів, ніж, ланьцушок, брошку, шпильку — зовсім ДАРОМ. ПОВНА ҐВАРАНЦІЯ. Сама годинка є вартости $15.00, другі річи $10.00. Не купуйте дешевих річий деинде, але вперед оглядьте наші годинки. СПЕЦІЯЛЬНЕ ПРЕДЛОЖЕНЄ: Пішліть нам се оголошене і подайте свою адресу а ми вишлемо Вам сю цілу збірку до оглянення і на пробу. Коли Вам подобають ся, заплатіть агентови $5.95 і кошта пересилки. — Пишіть сейчас: Fishleigh & Co., 1160 Atheneum Bldg., Chicago, Ill.

СПРОБУЙТЕ НАШОГО ФОНОГРАФУ 3 МІСЯЦІ БЕЗПЛАТНО!

$1.00 МІСЯЧНО $1.00

Коли він не буде таким, як ми представляємо, то зверніть нам. Ся проба не буде Вас коштувати ані цента. Тисячі наших костумерів пересьвідчилось, що наш фонограф є найліпшим.

Ґваранція на 15 літ.

24 і 50 пісень даром.

Продаємо всі наші звичайні фонографи на сплату по $1.00 місячно. Також продаємо за готівку наші спеціяльні фонографи. 27

Можете купити у нас фонограф дешевше як деинде, бо ми є самі фабрикантами.

Пишіть до нас, а ми вишлемо Вам сейчас гарний ілюстрований натальоґ.

ROYAL PHONOGRAPH CO.
91 E. 4th St., Dep. 5. NEW YORK, N. Y.

До хорих Русинів по всіх закутинах Злучених Держав!

Др. Б. ГОГЕНБЕРҐ,

славний специяліст зі старого краю

поручає всім терпячим Русинам, так мущинам як і женщинам свої успішні лікарські услуги.

Лічить з найліпшим і найпевнійшим успіхом ревматизм, всякі недомаганя жолудкові, недугу утроби, нирок, згрубленє жил, гемороїди, структуру або звужене мочевого каналу, недуги венеричні, як рівнож остатні наслідки тайних недуг, недуги скірні, ріжні затроєня крови і т. д. 7—

Доконує всякі найтяжші операції мущин, женщин і дітий в своїм офісі або в домі пацієнта, специяльно же на пропуклину при помочи специялісти з Відня.

Єсли би хтось не міг прийти особисто, нехай опише листовно з повним довірєм свою недугу, а дістане совісну і безплатну пораду.

На відповідь залучіть почтову марку.

Dr. B. HOHENBERG
304-2nd Ave., (між 17 в 18 ул.), NEW YORK CITY.
Години офісові: щоденно від 8-ої рано до 8-ої вечер.

15 ДОЛЯРІВ ДАРОМ!!!

Хто хоче одержати гарний ґарантований на 10 літ ґрамофон 35 доляровий за $20.00 і 30 штук найгарнійших руських пісень і музик на тижневу сплату по 50 цнт., нехай напише зараз до нас а ми сейчас пришлемо Вам сей гарний ґрамофон, а єсли будете з сего ґрамофону задоволені, то будете сплачувати по 50 цнт. тижнево. Не вдоволитесь, то не будете платити.

ХТО ХОЧЕ МАТИ $15 ДАРОМ нехай пише зараз до нас, залучаючи марку на пересилку.

STANDARD PHONOGRAPH CO.
343 E. 9 Street. New York, N. Y.

$2.00 МІСЯЧНО.

ДВА ДОЛЯРИ МІСЯЧНО. ДВА ДОЛЯРИ МІСЯЧНО.

КОРИСТАЙТЕ З НАГОДИ.

Позаяк у нас осталось значне число 75 доларових говорячих машин, які невипродано перед Великоднем, тому ми рішили випродати сі гарні грамофони з 50 руськими піснями по $31.25 — з ґваранцією на 10 літ. 27—

Коли Ви хочете бути вдоволеними, звертайтесь лиш до нашої фірми, яка істнує вже від 20 літ і яка здобула собі довірє і повагу в Злуч. Державах і Канаді. Пришліть $5.00 на задаток а ми сейчас вишлемо Вам сей гарний інструмент.

Продаємо також много інших ґрамофонів на сплати по $2.00 місячно. — Жадайте нашого безплатного катальоґа музичних інструментів.

GREATER NEW YORK PHONOGRAPH CO.,
308 GRAND STREET, NEW YORK, N. Y.

ЧИТАЙТЕ УВАЖНО!

STATE BANK

(СТЕЙТОВИЙ БАНК)

374-378 GRAND STREET, і 52-54 NORFOLK STREET, NEW YORK, N. Y.

ОСНОВАНИЙ 1890 РОКУ

є одним з найбільших і найпевнійших банків в Америці

ЗАКЛАДОВИЙ І РЕЗЕРВОВИЙ КАПІТАЛ	$2.250.000.00
ОЩАДНОСТИ	$28.000.000.00

ХТО ХОЧЕ ЗЛОЖИТИ СВОЇ ОЩАДНОСТИ

нехай удасть ся лиш до Стейтового Банку, який є одиноким найбільшим і найпевнійшим руским банком в Америці з основним капіталом два мілїона двіста пятьдесять тисяч доларів, а ощадности виносять двайцять вісім мілїонів доларів. Сей банк остає під державною контролею Злуч. Держав.

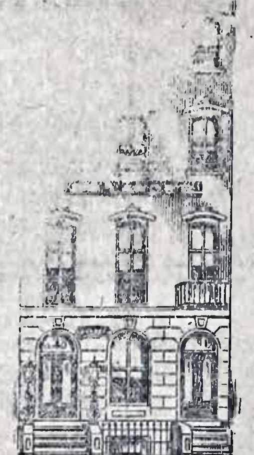
Поради удїлюсь безплатно відворотною почтою.

THE STATE BANK

(СТЕЙТОВИЙ БАНК)

374-378 GRAND ST., і 52-54 NORFOLK ST., NEW YORK, N. Y.

ХОРІ ЛЮДИ! Чи стратили Ви терпіне, яке мали з причини Вашої недуги?

Власний дим.

День за днем, тиждень за тижнем, місяць за місяцем, рік за роком, занимаюсь лїченем хорих людий. Представте собі, кілько хорих я уже вилічив, а кілько хорим украсив житє. Коли Вам житє надоїло через пробоване так званих лїків і відчуваєте, що з Вами все гірше, в такім разї сейчас зверніть ся до старого опитного специялїсте.

Він дасть Вам даром пораду, що Вам робити, щоби спасти житє і обяснить Вам недугу. Лічу уже 20 літ з найліпшим результатом всї недуги, як: безсилє, затроєнє крови, гемороїди, біль жолудка, серця, легких, печінки, почок і т. п. Для недуг полових і нервових маю більші новї електричні апарати і X-лучі, за помочию котрих переглядаємо Ваші внутрішні органи. Не кождий доктор має ті апарати, длятого, що суть дорогі. Хемічне розслїджуванє мочи. Не відкладайте до завтра, а сейчас приходіть до звісного лїкаря! 27—

Dr. I. LANDES,
149 East 22nd St., New York, N. Y., betw. 3rd & Lexington Ave.
Приймає ся хорих в годинах від 10-ої рано до 8-ої вечер, а в неділї від 10-ої рано до 4-ої попол. — Поради даром.

ЛОТИ ДАРОМ ЛОТИ!

НЕ ДІСТАНЕТЕ.

Банки банкротують, а Ваші гроші пропадають.

НАЙПЕВНІЙШИМ БАНКОМ Є ВЛАСНИЙ КАВАЛОК ЗЕМЛІ І ВЛАСНА ХАТА.

В неділю, дня 30. серпня 1914 р.

відбуде ся

Великий безплатний Пікнік

на наших розпарцельованих ґрунтах в Hasbrouck Heights і Lodi, N. J., фабричній місцевости, посідаючій всякі великоміські вигоди як: улиці з камінними хідниками, водопроводи, газ і електрика. Електричний трамвай переїзджає через наші землі, а 2 зелїзничі стації є в місци Hasbrouck Heights і Lodi находить ся кількадесять великих фабрик, де працює тисячі людий. Костели, школи, ріжнородні склепи, театри і публичні уряди є на місци. Ся місцевість є забудована зі всїх сторін і численно замешкана; положена між великими фабричними містами.

Величина лотів великоміська. Ціна за лот від 100 долярів і висше.— Приймаємо малі вплати, решта на дрібні місячні сплати, без ніяких процентів від довгу і податків від землі. На жаданє будуємо доми без ніякої доплати, також на місячні сплати, місто ренту. На случай смерти купуючого, спадкоємці дістають ґрунт без ніякої доплати, або звертаємо вложені гроші. В часі слабости або безробітя, чекаємо довший час на залеглі рати. Наша компанія є високо ґарантована в Стейті Ню Йорк і Ню Джерзи.

Не зволїкайте, але коли хочете поліпшити собі житє на старість, та забезпечити будучність своїй родині, то виїзджайте враз з нами і оглянь-те сї наші землі.

Всякі кошта прогулькові на місце і з поворотом оплачуємо самі.— Перекуска в нашім шатрі дармо. Хто хоче взяти участь в сїй прогульці, нехай прибуде до нашого Бюра в годинах: від 9-ої рано до 3-ої попол. а з відки наші агенти відвезуть кождого на наші землі. Коли хочете дістати близші інформації, то витніть побіч поданий купон і подайте свою докладну адресу, а відповідь дістанете сейчас.

До F. C. BECKER REALTY CO.
50 Church st. Room 178. New York, City

Прошу прислати мені докладно пояснене о продажи лотів в Hasbrouck Heights і Lodi, як також тикет зелїзничий на безплатний пікнік.

Імя і назвиско ....
Улиця і число дому ....
Місто і Стейт ....

З поважанєм
F. C. BECKER REALTY COMP.
50 Church Str.
Room 178. New York, City.
За руский Департамент
G. Czyzewski, Mngr.

ПОЗІР! НЕ ПЕРЕПУСТІТЬ СЕЇ РІДКОЇ СПОСІБНОСТИ!

В СІМ МІСЯЦИ ЛИШЕ

$45.00-ий фонограф лише за $15.00!

А також і великий вибір машин всїляких систе-мів разом з 50 кавалками музичними, руськими і т. д. цілком даром! ПО $1.00 НА МІСЯЦЬ!

Вільна проба через повних 3 місяці.

НАЙБІЛЬШИЙ СКЛАД РУСЬКО-УКРАЇНСЬКИХ РЕКОРДІВ І ПЛИТ У ВСЇХ ЯЗИКАХ!

Плати як можеш і весели ся ціле житя! Цінники висилаємо безплатно.

ОМЕЛЯН ПОРАЙКО, D. 341. 27—

INDEPENDENT PHONOGRAPH CO., 101 Essex St., New York, N. Y.

Д-ра Ріхтера Pain-Expeller

Усуває всякі болї як: ревматизм, подаґру і невральґію. Є помічним средством проти параліжу суставів і мускулів, як також на звихненя і легкі рани. Скоро усуває перехододу, інфлюенцу і біль горла. Запобігає запаленю легких, усуває докучливі болї груди, голови і зубів.

Чотири до пять капель до одної склянки води дасть Вам знаменитий лік проти всяких долеглївостий горла.

Уживаючи стало 4 краплї до одної шклянки води, усунете корчі жолудкові і зле травлене.

Сей правдивий лік находить ся тільки в такій коробці, яка тут представлена.

Вистерігайтесь численних наслїдувань.

25 і 50 цнт. бутелька у всїх аптиках. 25—

F. Ad. Richter & Co.,
74-80 Washington St., New York, N. Y.

НАЙЛІПША ПОРА ОГЛЯНУТИ ТЕПЕР УРОЖАЇ НА ФАРМАХ В МІЛВІЛ!

Хто має намір стати господарем на власній фармі, нехай приїде тепер до Мілвіл! Якраз тепер найліпша пора оглянути землю і оцінити її вартість після зборів, які мають ті люди, котрих фарми стоять вже під управою.

Земля на Першій Руській Кольонії в Мілвіл надає ся передівсїм під управу ярин. З огляду на се, що фарми положені недалеко великих міст, тому і збут ярин легкий а ціни корисні. Хоч в цілім краю панує тепер безробітє, то фармери в Мілвіл на безробітє не нарікають, бо в місті Мілвіл є фабрики і роботу знайти не тяжко.

Чимало й наших земляків побудувало вже гарні доми (не шанди) і розвели вже красне господарство на своїх фармах. Неодин з них може похвалити ся дуже добрими урожаями.

Перехвалювати землї в Мілвіл ми не думаємо. Приїдьте! Власними очима огляньте фарми і урожаї, та самі після сего оцїніть вартість землї! Ми певні, що сейчас без довшого надумана набудете фарму!

Одно лише робимо застереженє: Нашою цїлею є згуртувати в Мілвіл наших чесних Земляків і утворити велику кольонію Русинів. Тому неробам, які привикли до легкого і гулящого житя, приїзджати до Мілвіл не радимо; таким наша компанія землї не продасть!

ЦЇНА ФАРМИ НЕЗВИЧАЙНО НИЗЬКА! СПЛАТИ ДУЖЕ ДОГІДНІ!

ПЯТЬ-АКРОВА ФАРМА КОШТУЄ ВСЕГО $400.00. Щоби дати нагоду Землякам легко набути фарму на власність, продаємо їх на найдогіднїйші сплати: ЗАДАТОК В ГОТІВЦЇ ВСЕГО $200.00, А РЕШТУ РОЗКЛАДАЄМО НА МІСЯЧНІ РАТИ ПО $1.00 ВІД ОДНОГО АКРА. Хто хоче, то може купити фарми, які числять більше ніж 5 акрів. ДЛЯ ЛЮДИЙ, ЩО МАЮТЬ БІЛЬШУ ГОТІВКУ, МАЄМО НА ПРОДАЖ БОГАТО ФАРМ ВЖЕ ГОТОВИХ ВРАЗ З БУДИНКАМИ, ГОСПОДАРСЬКИМИ ЗНАРЯДАМИ І ІНВЕНТАРЕМ — В РІЖНИХ ЦІНАХ І В РІЖНИХ РОЗМІРАХ.

Перед приїздом пишіть на адресу менаджера компанії, п. Василя Матолича, 326 W. Main St., Millville, N. J. Найдогіднїйші дни: субота, недїля і понедїлок. Стережіть ся всяких непевних і підступних агентів а голосіть ся впрост до офісів компанії. 29—

АДРЕСА ОФІСУ В ФІЛЯДЕЛЬФІЇ:
THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
DREXEL BUILDING, 5th and Chestnut Sts., PHILADELPHIA, PA.

АДРЕСА ОФІСУ В МІЛВІЛ:
THE EUROPEAN COLONIZATION CO.,
MILLVILLE TRUST BUILDING, 19-20 High Street, Millville, N. J.